

Proslava legendarnih bojov, ki večno živijo v naši zavesti

Zaključna proslava v Jablanici ob 35-letnici bitke za ranjence na Neretvi — Predsednik Tito slavnostni govornik — Odkrit spomenik padlim borcem na Makljenu in muzej bitke na Neretvi

OD NASEGA SARAJEVSKEGA DOPISNIKA

JABLANICA, 12. novembra — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes popoldne spregovoril več kot sto tisočim ljudem, ki so se zbrali na ljudskem zboru v počastitev 35-letnice bitke za ranjence na Neretvi. Ob porušeni mostu v Jablanici se je zbralo ob svojem vrhovnem poveljniku 7.300 borcev iz te legendarne epopeje. Tu je bila nepregledna množica, ki je že v zgodnjih jutranjih urah začela prihajati iz vse Jugoslavije. S svojo navzočnostjo so potrdili, da je bil most na Neretvi odločilni ne le v bitki za ranjence, temveč se je spremenil tudi v most naše usode, most v našo lepšo prihodnost, mi pa da smo veseli Titovi borci za samoupravljanje in neuvrščenost, za človekovo svobodo in srečo.

Predsednik Tito je okoli pol desetih dopoldne prispejal sprejeli. Izpolnila se je skrivna želja borcev, delovnih lju-

novi in hčere vseh naših narodov in narodnosti in s to svojo veliko zavestno žrtvijo omogočili svobodno življenje nam vsem.

Spomin na te žrtve je množica počastila z enominutnim molkom.

»S tem je bitka na Neretvi postala epopeja, ki trajno živi, most prehoda na široke poti človekove srečne prihodnosti. Je neusahljivi virec novih vrednot, ki so se vgradile v vse, kar smo ustvarili in k čemu težimo. Neretva, to je ta družba humanosti, ki se bogati s vsakim korakom v svojem socialističnem samoupravnem razvoju.«

Raif Dizdarević je na koncu v imenu vseh zaporil predsednika Tita, naj spregovori zbrani množici. Tovarš Tito je spregovoril o težkih preizkušnjah med vojno viro, ki so nam danes moralna opora in kapijot za naprej. Ljudje pa so ga prekinjali s viharim plaskanjem in vzklikanjem in mu tako pokazali ne le svojo ljubezen, temveč predvsem tudi to, da govori tisto, kar leži njim samim na srcu.

Po predsednikovem govoru so izvedli kulturno-umetniški spored ansambli Breze, mostarske Kise, dekleta z Neretve, dekleta iz Doljana, Resonansa, Indexi, orkester JLA in operni solist Sokrat Kajević.

Tovariš Tito je se tedaj dvignil in ob vzkljanju, plaskanju in prepevanju množice priključil pesmi »Druže

Tito, mi ti se kunemo se del v avto in se odpravil nazaj do hotela Jablanica. Tam je predsednik odhoda za proslavo Raif Dizdarević privredil kosilo. Okoli petnajste ure so se tovariši Tito poslovali in se po mestnih ulicah čez Prozor in še enkrat mimo spomenika, odpravljali proti Bugojnu.

BOGDAN NOVAK

TEMA DNEVA

Zmaga človečnosti

Bitka na Neretvi ni bila samo vojaška zmaga, bila je predvsem zmaga človečnosti sredi nečloveške vojne. Zato je prav, če se tudi ob spominu na te dogodke zamislimo predvsem nad tem izročilom. Ljudje v boju za svoj obstoj in pravice nenehno premagujejo zapreke. Toda boj za vsak cilj je vreden samo tedaj, če je tudi način, s katerim skušamo ta cilj doseči, v skladu s njim.

Naša revolucija je — čeprav je vsaka revolucija trda in neizprosna, skušala upoštevati predvsem ljudi. Štiri tisoč rešenih ranjencev na Neretvi je kljub dodatnim naporom potrdilo moči vseh. Moči, ki so bile kasneje, vseh teh petindeset let najbolj zanesljiva opora kljubovanju vsakovrstnim pritiskom in poskusom zaviranja vztrajnega prodora samoupravne socialistične ideje, jugoslovanske družbene vizije.

Tudi svet bo ob vsem napredku in vseh možnostih obstal le, če bo upošteval človečnost. Brez nje je njegova perspektiva hudo negotova.

BOGDAN POGACNIK

TITO NA MAKLEJEN — Odkril je spomenik padlim v legendarni bitki na Neretvi. Spomenik, ki je izdelan v obliki cveta vednoživca, sredozemske rastline, izraža upanje in hrepenenje borcev, padlih za ranjene tovariše in za našo svobodo.

Telefoto: Tanjug

Strah pred nemiri

Iranske varnostne sile v pripravljenosti — Aretacija opozicijskega prvaka Sandžabija — Nove stavke in protesti

TEHERAN, 12. novembra (Reuter) — Varnostne sile so po vsem Iranu v stalni pripravljenosti, ker se bojijo, da bi se spet začeli nemiri. Po tridnevem verskem praznovanju so mnogi veterani aretirani enega od voditeljev opozicije dr. Karima Sandžabija. Administrator izrednega stanja general Gholam Ali Oveisi je ponovno opozoril prebivalce glavnega mesta, da bo vojska strogo ravnala z vsakim, ki bo kršil določila o izrednem stanju.

Zivljenje v Teheranu se zdi normalno le na bazarju, ker tu vrvi vsakdanje življenje brez vojakov. Iz drugih mestnih čet prihajajo poročila o kopičenju vojske, tako da po mestu niti ne vozijo avtobusi in taksijski.

V tem navideznem miru pa se po državi nadaljujejo stavke. Tudi medicinsko osebje ne dela in pomaga samo v kritičnih primerih. Na jugozahodu države, v Ahvazu se

je menda končala stavka delavcev naftne industrije, kljub temu pa naftovodni rafinerije na jugu države in v Teheranu še ne delajo. Opozicijski vodje zatrjujejo, da na delavce v južnih mestih močno pritiskajo, da bi se vrnil na delo, vendar prekinitev dela še zmeraj velja. Z zakasnitvijo prihajajo poročila o večerajšnjih demonstracijah na nekem teheranskem pokopališču, kjer je več kot pet tisoč ljudi kri-

čalo parole proti šahu; ob Kaspiskem jezeru, v Amolu pa so demonstranti uničili krajevno policijsko postajo. V Šahju na istem območju je bilo v spopadu z vojsko 15 demonstrantov ranjenih.

Predstavniki državne iranske družbe za izkoriščanje nafte je kategorično zavrnili trditve, da so nad stavke joče nagnali vojsko in tako zagotovili normalno delo na naftnih poljih. »Vojska je okrog objektov zgolj zaradi varnosti,« navaja UPI izjavila tega predstavnika, saj vojski ne bi znali pogrniti strojev. Dodal je še, da Iran ta čas pridobi samo 20 odstotkov običajne količine nafte, kar zadostuje za kritje domačih potreb.

SZ zavrača očitke glede Irana

»Pravda: Zahodne službe podtikajo SZ soodgovornost za nemira

MOSKVA, 12. novembra (Tanjug) — Današnja »Pravda« piše, da si združene zahodne službe prizadevajo vnesti v diskusije o iranskih dogodkih tudi verzijo o »sodelovanju komunizma«, pri čemer imajo v mislih SZ.

To je v zadnjih treh dneh že drugi odgovor Moskve na pisanje zahodnega tiska o iranskih nemirih, ki jih skušajo povezati s Sovjetsko zvezo. TASS je v informaciji za tužno sporočila, da se nekatera zahodna sredstva informiranja močno trudijo, da bi sv lažni luči prikazala pozicijo Sovjetske zveze do dogodkov v Iranu. Sovjetska agencija je to označila za »falsifikat« ter dodala, da nekateri na zahodu uporabljajo iranske dogodke za to, da bi škodovali dobrih odnosom med Sovjetsko zvezo in Iranom.

DANES V DELU ŠPORT

Polom šahistov, uspeh šahistk

BUENOS AIRES — V končnem zaporedju šahovske olimpijade sta prvi Madžarska pred SZ med moškimi ter SZ pred Madžarsko med ženskami. Bron 3. med moškimi pripadel ZDA, med ženskami pa ZRN. Za jugoslovansko moško reprezentanco se je turnir končal izredno klavirno, saj je pristala na 14. mestu, ki ga deli še z dvema ekipama. Zato pa so prijetno presenetila naša dekleta, ki so četrti, le z malo več srečo pa bi si bila priprala kolajno.

Stran 9 in 12

Maribor vodi v II. ligi

LJUBLJANA — V nadaljevanju prvenstvenih nogometnih tekmovanj vodi

Hokejski derbi Olimpiji

LJUBLJANA — V dvorani Tivoli je blizu 4000 gledalcev spremljalo derbi zvezne hokejske lige, v katerem je Olimpija prepričljivo dobila prvi branilcu naslova Jeseničan kar z 8:2. Tekma je bila dinamična in fair.

Stran 10

Vreme danes

Tudi ponedeljek bo oblačen in turoben, napovedujejo meteorologi, ponekod lahko pričakujemo droben dež. Ljubljanska in druge kotline ter doline se bodo prebudile v megli in ostale v njej pretežni del dneva. V senci bodo zrlj le na Jadranu, v Hercegovini in Crni gori. Jutranji mrz se bo gibal med 2 do — 6 stopinj, kar pa ne velja za Primorje, kjer bodo imeli 4 do 10 stopinj. Čez dan bo seveda najtopleje spet v primorskih mestih, med 14 do 18 stopinj, v notranjosti dežele pa bomo imeli 1 do 5 stopinj.

Dr. V. Bakarić o inteligenci in jeziku

Član predsedstva SFRJ in CK ZKJ dr. Vladimir Bakarić je obširno spregovoril domačinom in tujim častnikom o celoti vrsti aktualnih družbenopolitičnih vprašanj, med katerimi so posebno odmevala njegova izjava o vlogi inteligence v naši družbi ter o političnih vidikih razprtij o (ne)enotnosti srbskega in hrvaškega jezika.

Stran 2

Obletnica osvoboditve Skopja

Glavno mesto Makedonije je proslavljalo danes 34-letnico osvoboditve. Hitrega razvoja mesta ob Vardaru ni mogel zaustaviti niti katastrofalni potres pred petindvajsetimi leti. Sedanje stopnje razvoja skoraj ni moč primerjati s tistimi, kjer je mesto pred 34 leti začelo, saj je bilo pred vojno v Skopju le 1700 zaposlenih, sedaj pa jih je že 140 tisoč. Pohvaljo pa se lahko tudi za napredkom družbenega stanja, kulture, umetnosti in drugih dejavnosti.

Stran 2

Samoupravljanje je zasidrano v praksi

Glasiilo francoske komunistične partije »L'Humanité« je v sobotni številki objavilo obširno pogovorno sodelavca s sekretarjem predsedstva CK ZKJ Staneom Dolancem, ki je prejšnji teden vodil delegacijo ZKJ na obisku

v Parizu. Pogovor je posvečen predvsem razvoju jugoslovanskega samoupravnega sistema in utrjevanju tega sistema v praksi.

Stran 4

Kako varno se bomo smučali

Smučanje je v zadnjem desetletju pri nas doživelo neslučen razmah. Živniče temu niso moge slediti, zato so tudi nesreče na smučiščih vedno pogostejše. Nekatera naša smučišča že primerjajo s prometom, čeprav ta seveda zahteva veliko več žrtev in tudi gmožna škoda je težko primerljiva, pa vendar. Tudi letos bo skoraj vsak deseti Slovenec užival v beli opojnosti, v seriji članekov pa vas bo mo skušali informirati, kako so naša smučišča poskrbela za varnost smučarjev.

Stran 5

Blížnjica skozi Karavanke

Prihodnje leto, pozno jeseni, naj bi začeli z gradbenimi deli za drugi predor skozi Karavanke.

Stran 2

Spet pogovori med Vanceom in Beginom

Zaradi varnostnih razlogov kraja in časa sestanka niso objavili

WASHINGTON, 12. novembra (Reuter) — Danes naj bi se spet sestala ameriški državni sekretar Cyrus Vance in izraelski premier Menahem Begin, vendar kraja in časa te varnostnih razlogov niso objavili. Vance se je včeraj ločeno sestel z izraelskimi in egiptovskimi pogajalci. Po zadnjem srečanju Begin in Vancea pred desetimi dnevi so našla pogajanja med Egiptom in Izraelom v nekakšno krizo, ker se kažejo težave zaradi poveljanja egiptovsko-izraelskega sporazuma z občin reševanjem bližnjevzhodne krize. Neuradno zatrjujejo, da Izrael ne želi povezovali tega sporazuma z vprašanji o prihodnosti zahodnega brega Jordana in Gaze in s palestinskimi vprašanji, za kar se potegujejo Egiptanci.

Sonce v kozarčku

Martinovo v gostiščih, zidanicah in loviščih — Najhladnejše v Prištini in Ljubljani — Kaj najbolj ovira letala

LJUBLJANA, 12. novembra — Vreme, pa naj bo še tako hladno in neveselo, je bilo za ta konec tedna potisnjeno na stranski tir. Grelo nas je mlado vino, razveseljevalo pa Martin.

Kot poročajo dopisniki, so Martinovo najbolj »resno« praznovali v Slovenskih goricah, kjer so imeli delavci pujskega kmetijskega kombinata najprej zbor kolektivna, nato pa so svoje moči preskusili še na vinskih kapljicah. Krstilo je glavni direktor, ki je v škat s močtom prillil korec starega vina ter rekel: »Vinogradniki so se pridelali, Martin te zdaj krsti, gostinci te bodo s cenami polnili, ljubitelji vin pa te bo do s spoštovanjem pili...«

Pili in z gostmi so se gostili v vseh gostiščih pujske, ormoške in bistriške občine, v Celju, v Mariboru, kjer so imeli tudi svinjske prekajene krake in gibanice, okrog Bizelskega, Gadove peči, Kostanjevice, pa čeprav jim mošt še odvelj ni prav, v novogoriških hotelih,

znanih po Martinovih pečeh, puranih, pa v Virštajnu, glavnem abatu lovcev, ki so prav v teh dneh privredili tudi največji lov sezone.

Kot rečemo, je ob teh dogodkih tudi vedna dopisništvo kratico malo pozabila gledati v nebo, in tako je prišlo posebno vremensko poročilo iz Bleda, kjer da se jim sonce noče in noče prikazati. Njegove žarke pa so ulovili vsi, ki so bili v nedeljo na Zatrniku, Pokljuki, Jelovici ali Sorški plani.

V Ljubljani je imela nedelja — 1. stopinjo in je tako samo za stopinjo zaostala za koncem tedna v Prištini, danes najhladnejšim krajem v Jugoslaviji. Najbolj toplo je bilo v Splitu, kjer so imeli 14 stopinj.

Zvezni hidrometeorološki

zavod obeta suho in stabilno vreme, nizko oblačnost in ponekod meglo tudi za ponedeljek. Sneg poskuša padati le v severnih in osrednjih predelih Sovjetske zveze, medtem ko na jugu Francije in v vzhodnih krajih Španije rahlo dežuje.

Jesen oziroma november je čas, ki ga na svoji koži poznajo občutijo tudi letala. Kadarkoli vletajo, smo navadno prepričani, da jih je na tleh zadržala megla, v resnici pa so odvisni še od marsičesa drugega: predvsem od horizontalne vidljivosti, ki jo pogostojuje dež, sneg, megla in prah, in od vertikalne vidljivosti, ki se ravna po oblačnosti in megli.

Liberalce pesti neenotnost

Kongres FDP v Mainzu — Spor o temeljnih človekovih svobostih

BONN, 12. novembra (Tanjug) — Zahodnonemški liberalci (FDP) so že na začetku svojega rednega kongresa, ki se je začel danes v Mainzu, poudarili, da so neenotni prav glede temeljnih človekovih svobod, se pravi tudi osnovnih postulatov lastne liberalne politike. Pomisleki vodilnih politikov te male, pa pomembne stranke, o spremembi tako imenovane »uredbe proti ekstremizmu«, ki omogoča množično diskriminacijo levic, se začnejo pri zahtevah, da je treba »totalno nadzorstvo nad političnim prepričanjem in lojalnostjo« se zaostri in da je poizvedovanje za »ekstremizem« kakor ga prakticirajo v ZR Nemčiji, absurdno in nevarno. Revizijo tega zloglasnega določila iz leta 1972 zahteva tudi liberalni minister za notranje zadeve Gerhard Baum.

Neretva — najhumanejša bitka v zgodovini vojskovanja Vselej dosledni v izpolnjevanju revolucionarnih ciljev

Govor predsednika republike Josipa Broza Tita na množičnem zboru v Jablanici — »Že med vojno smo jasno poudarili, da pomenijo svoboda, neodvisnost, svoboden razvoj, predvsem pa mir in varnost na svetu, velike cilje našega boja. Zanje smo se dosledno in nekompromisno borili, ko nam je bilo najtežje, borimo pa se tudi današnji čas«

JABLANICA, 12. novembra (Tanjug) — Burno pozdravljen od vzradošene stotisočglave množice ljudi iz vse Jugoslavije, ki se je udeležila velike proslave v počastitev 35-letnice legendarne bitke za ranjenca na Neretvi, je imel predsednik Tito naslednji govor:

Tovarišice in tovariši, dovolite mi, da na tem zgodovinskem prostoru pozdravim vse udeležence bitke na Neretvi in vse druge tovarišice in tovariše, ki so prišli iz vse naše domovine na to zares veličastno slovanje. Da se je zbralo toliko borcev in ljudstva na prizorišču bitke, ni nič drugega kot izraz najgloblje zahvale tistim, ki so v usodnih spopadih dali svoje življenje za svobodo, za boljši jutri, za srečnejšo prihodnost svojega ljudstva.

Čeprav so od tistih dni minila tri desetletja in pol, se veličina drame in pomen bitke v tem kraju nista prav nič zmanjšala. Nasprotno, ti dogodki živijo in bodo vedno živeli v zavesti in občutjih prebivalcev naše svobodne socialistične jugoslovanske skupnosti, kajti pomenijo nam simbol neuničljivosti narodnoosvobodilne vojske in moralne trdnosti in obstoja naših narodov.

Ko govorimo, tovarišice in tovariši, o bitki na Neretvi, ne mislimo na eno samo bitko. Pri tem gre za ciklus operativno-operativne grupe vrhovnega štaba, ki so na tem terenu trajale več kot mesec dni — od osvoboditve Prozora do uničenja četnikov pri Kalinoviku.

Bitka se je začela v četrti ofenzivi na Korčunu, od koder se je s namrzo umikalo nekaj 80 tisoč ljudi, žensk in otrok, ki so se želeli izogniti masakrom sovražnikov različnih barv: Nemcev, ustašev, Italijanov, četnikov in tako dalje.

Ze v času bitke blizu Karlova na Korčunu smo ocenjevali, da se pripravlja nova ofenziva. Dobivali smo razne podatke. Ker smo bili dokaj dobro obveščeni o tem, kaj se je tedaj dogajalo na frontah in v kasnem položaju je bila os Berlin-Rim, smo sprevideli, da se tu pripravlja nekaj večjega.

Sveveda tudi mi nismo spali, ko je sovražnik sestavljati svoje strukture načrte: jaz in moji tovariši smo ustvarjali naše strateške načrte. (Kilic: Živi tovariši, Tito!) Mi smo se v tej vojni že toliko naučili, da smo lahko hitro ocenili, kaj pomeni vsak sovražnikov premik in kakšen je njegov namen. Ti sovražnikovi premiki so pokazali, da točkar ne gre za oče obkoljevanje naših enot, ki so bile ob vrhovnem štabu, in onih ki so se nahajale na tem terenu, ampak da gre za velik manever, katerega cilj je uničenje operativnih grupacij skupaj z vrhovnim štabom in potem tudi naše vojske v celoti.

Moral smo torej vedeti, kaj nameravamo. Ker so divizije, ki so bile neposredno pod mojim poveljstvom, vodile zelo obsežne operacije v zahodni in osrednji Bosni, smo dodelili, da nas hoče sovražnik pogostiti na tem, kjer ne bomo imeli ugodnih pogojev za manevriranje, izmikanje, frontalnim spopadom itd. To pa je bila smer, ki je vodila v gorate predele — proti Prozoru, Hercegovini in naprej proti Črni gori. Videti pa je bilo, da so se naši in sovražnikovi načrti, kar zadeva te smeri, ujemale. Tudi jaz sem namreč razmišljal, zakaj bi v teh krajih ostajali s toliko enotami in da bi bilo potrebno kreniti nekam, kjer se boj v tistem trenutku še ni dočela razmahati. Imeli smo idejo, da oddidemo proti Črni gori in naprej proti Kosovu in Metohiji ter proti Makedoniji, kjer so bile možnosti za mobilizacijo velikega števila novih borcev.

Nismo se premaknili, ker smo imeli štiri tisoč ranjencev in tifusarjev

Tako sta se ti dve strategiji med seboj nekako ujeli, Nemci so nameravali, da uresničijo svoje, pospešili naše strateške načrte. In to sem preцениl, da nas bodo obkoljevali na širokem prostoru, sem spoznal, da je Prozor eno najpomembnejših mest, ki ga moramo zavzeti. Prozor je bil že prej v naših rokah, pa so ga Italijani spet zavzeli, ko so enote 3. divizije oddale proti osrednji Bosni. Morali smo torej pogostiti Italijane iz Prozora in to nam je tudi uspelo. Hkrati smo sklenili, naj bi bila ena divizija čez Imotsko na Drežnico, da bi tako presekala pot proti Mostarju, medtem ko bi morala 1. divizija, ki je prihajala iz osrednje Bosne, zavzeti Makljen in širši prostor okrog njega. Druga proletarska divizija je šla z menoj iz Bihaća proti Prozoru.

Znano je, kako se je končal prvi del našega strateškega načrta. Uničili smo italijansko divizijo, se dokopali do njenega orožja, topov in drugega ter tudi kamionov in avtobusov, siračka vsega, kar so imeli. Ti so na Neretvi in v Prozoru doživeli pot. To, kar je bilo zares pomembno, pa je, da se nam je posrežilo zavzeti Nemce, ki tako niso mogli osvojiti Makljenja. Vsem tem divizijam sta se pridružili potem še 7. banjska in 9. dalmatinska. Toda čeprav smo imeli tu že pet divizij, se nismo mogli premakniti, ker smo imeli štiri tisoč ranjencev in tifusarjev. Zaradi ranjenecv smo tu ostali še tri tedne. Ko smo razbili sovražnika, bi lahko po mostovih čez Neretvo nadaljevali pot. Toda, kaj bi bilo s ranjenici? Bili bi izgubljeni. Poleg tega pa je bilo z nami, kot sem že dejal, 80 tisoč beguncev. Ljudje s Korčuna, okolice Karlova, iz Like so zbežali od doma, danes bi prišli pod nož četnikov, Nemcev in drugih.

Razžarjene topovske cevi so partizanke hladile s snegom

Vse to nam je naložilo težka bremena, kakršnih navadno vojske nimajo. Redke so namreč vojske na svetu — in menim, da jih sploh ni bilo — ki bi si zadale nalogo, da gredo v boj za ranjenca na življenje in smrt. Sami veste, kako je to delovalo na ranjenca. Neverjetno se je okrepilo zaupanje pri ljudeh. Vsakdo je vedel, da ga ne bomo prepustili na milost in nemilost sovražniku, temveč da ga bomo nosili in re-

ševali za vsako ceno. Na srečo smo Italijanom pobrali veliko tovarnjakov in avto-busov, ki smo jih uporabili pri prevozu ranjenecv in bolnikov.

Zelo hudi boj se je nato vnel na Viliću Gurnu, kjer so Nemci prišli tako blizu, da bi lahko s puškami streljali na ranjenca. S kamioni smo zelo prepeljali del naše vojske z Rame do Vilića Gurna. Ko je prišla 4. črnogorska, so bile tam že 7. banjska in 1. in 2. proletarska. Vnel se je srdit boj, v katerem smo morda prvič v tej vojni nagnali Nemce v beg, in to prav sredi »Hitlerjeve trdnjave«. Zajeli smo množico Nemcev in Italijanov. Dobili mnogo topov, ki smo jih pozneje tu ob Neretvi pometali v vodo, ker jih nismo mogli nositi s seboj. To so bile havvice 120 milimetrsk, cel divizion dvanaestih topov in veličanska količina streliva. Ko se je začela bitka na Makljenju, sem sam ponudi odšel tja in ukazal, naj streljajo brez prestatika in naj ne mislijo na strelivo, ki je bilo naloženo kot dra. In zares so topovske cevi od samega streljanja žarele. S snegom so jih hladile partizanke. Gledal sem ta mlada dečeta, pravzaprav dečice, kako s cunjami zajemajo sneg in pokrivajo topovske cevi, da se je vse kadilo. Tako smo s topovskim ognjem zavrnili Nemce in jim zadali ogromne izgube. Nemci so se čudili, od kod imamo toliko streliva in toliko topov, in ko so zvedeli, so se prijemali za glavo, prepričani, da so njihovi dragi Italijani naši najboljši zavezniki.

Ko sem moral četrto črnogorsko poslati na Viliću Gurnu, sem se bal, da ne bi četniki, ki so bili na drugi strani Neretve, prišli sem, če bi za to izvedeli. Zato sem ukazal, naj porušijo tudi zadnji most, saj sem že prej sklenil, da moramo porušiti tudi tistega na Rami. Ko sem inženirju Smirnovu rekel, naj to stori, se je zgrozil in dejal: »Kam bomo šli potem?« (Ploskanje) Rekel sem mu, da to moramo storiti. Tako je, tovariši, ta bitka v dolini Neretve in Rame je trajala mesec dni, če pa računamo od začetka ofenzive, je bila dolga dva meseca.

Zmagovali smo z zavestjo in disciplino prave ljudske vojske

Bilo nam je zelo težko, saj smo imeli 4.000 ranjenecv in bolnih. Nismo imeli hrane, in če ne bi Italijanom zaplenili razne prehranske artikle, bi se nam slabo pisalo. S hrano smo najprej oskrbeli ranjenecv, tisto malo, kar je ostalo, pa so dobili bolni. Vendar so bili mnogi tako izčrpani od utrujenosti in lačote, da so pogosto padli mrtev. Spominjam se, ko smo prešli Neretvo — vojaka, ki je sedel in se nasmilil na puško. Rekel sem mu: »Tovariš, vsi so že odšli, mi smo zadnji.« Ni mi odgovoril. Dotaknil sem se njegove rame, on pa je padel. Pogledal sem bolje — bil je mrtev, srce ni več bilo. Takšnih pa ni bilo malo.

Ta naša zmaga je bila zelo pomembna. Nemcem smo pokazali, da se znamo borovati, da jih lahko tolbemo in da bi se zdavnaj izgubili iz naše dežele, če bi mi razpolagali s tistim, kar so imeli oni. (Ploskanje) No, mi smo jih toliko tudi s tistim malim, kar smo imeli.

Ko smo forsirali Neretvo, je šla prva prek reke neka desetica druge Dalmatinske brigade in uspela likvidirati bunker, iz katerega je bruhal ogenj težkega mitraljeza. Razstrelitev mostov je bila, kot veste, vojna zvitjaka. Tudi nasprotniki so se posluževali zvitjaci in so se včasih umikali malo bolj, kot se jim je bilo treba. Mislili so nas preslepti in zavabiti v soteske proti Travniku in Jajcu, kjer bi sovražnik imel mnogo boljši strateški položaj, nas stisniti in uničiti. Toda preden so sprevideli, za kaj gre, smo mi že začeli mišati četnike in za to ni bilo nič nevarnosti. Prišli smo čez Neretvo. In ko so Nemci prišli v Jablanico, niso tam našli nobenega ranjenca in celo mrtvega partizana ne. O tem je poročal nemški poveljnik Balkana general Löhr svojem višjemu poveljstvu, moral je poročati, da so udarili v prazno.

Takšno je bilo torej herojstvo naših borcev v tistem času. In prepričan sem, da bi bilo tako tudi vse poznejše čase, če bi kdo vrl k nam. Naši borci so pokazali tudi neverjetno disciplino. Vse ukaze so izpolnjevali brez ugovora, natančno tako, kot je veleval ukaz. Bila je to zavest prave ljudske vojske, vojske, ki ve, za kaj se bojuje in so zato njeni boji pripravljeni dati tudi svoje življenje.

Zaradi takšne discipline smo mi uspešno izpolnjevali vse naloge. Ko sem sklical poveljnika, med nami ni bilo nesoglasij. S pomočjo svojih sodelavcev sem sestavil strateške načrte, ti načrti pa so bili dosledno izpeljani. Tako bi bilo tudi v prihodnje, če bi kdor koli ogrožal našo državo.

V času teh bojev je bilo to veliko sovražnikov — nemških, italijanskih in tudi kviljskih četnikov je bilo nekaj 25 tisoč. Vsega skupaj je bilo nekaj 90 tisoč sovražnikov, ki so bili tudi mnogo bolj oboroženi kot mi. Toda njihova moralna moč je bila veliko slabša od naše. Sovražnik nam kljub tolikšni moči ni mogel do živoga, čeprav smo imeli tu kakih 20 tisoč borcev in dolžnost, da varujemo in rešimo štiri tisoč ranjenecv in bolnih. Prizadevali smo jim hude izgube in prišli iz obroča. Mesec dni smo se toliko na tem ozemlju prostoru in težkem terenu. Tudi sami smo se morali zaradi komunikacij držati doline; no, kljub vsemu smo zmagali.

Kot sem že dejal, so se naše enote zelo močno upirale sovražniku na vsem ozemlju od Karlova do Neretve. Bitka torej ni bila samo tu, na Neretvi. In ko so naše enote prispele sem, so bile že precej utrujene. Cela divizija je morala skrbeti za ranjenecv. Tu pa je bil vrh bitke. Tu je bila

TITO NA GOVORNIŠKEM ODRU V JABLANICI: »To je bil strašno trd boj. Ta boj so mogli bojevati in ga uspešno končati samo ljudje, ki so se globoko zavdali dolžnosti do svoje domovine.«

začljuna faza 4. ofenzive. Bitka na Neretvi je bila bitka za ranjenca, najhumanejša bitka v zgodovini vojskovanja.

Kljub temu, da je sovražnik razpredel ofenzivo do nesluhnih razmerij, vrhovni štab ni izpuščal pobude iz svojih rok. Me-nili smo, da je v takšnih okoliščinah la-sšen napad na mestih, kjer ga sovražnik ne pričakuje, hkrati tudi najboljši način za nevtraliziranje sovražne ofenzive. Sveveda smo se najprej pozanimali, kje je sovražnik najslabši, in katera lokacija bo zanj najhujša. Takrat nismo imeli asfaltnih cest kot danes, in dobro je, da jih nismo imeli, ker je to sovražniku oteževalo pre-mike. In tako smo mi bili hitrejši. Ne sovražnik, ampak mi sami smo določevali, kje naj bo bojišče.

Ko je padel Prozor, je bilo videti, kot da so ljudem zrasla krila

Bila je to zelo zapletena in huda situacija. Starejši ljudje teh krajev vedo, kakšna bombardiranja so bila to. Spominjajo se, koliko bomb so zmetali Nemci, koliko ljudi je od njih izgubilo življenje. Posebej močno sovražno oporišče je bilo v Prozoru. Zato sem v tistem odločilnem trenutku izdal ukaz, ki se je glasil: »Nocoj mora Prozor pasti.« (Ploskanje) Prvo noč so naše enote juršale na Prozor, vendar ga zaradi neke napake niso uspeli zavzeti. Drugi dan sem pregledal naše enote in videl, da so se borci neugodno počutili. Dejal sem, da to ni nič nenavadnega, da se v vojni to dogaja, da pa naslednjo noč Prozor mora pasti. To jih je zelo ohrabrilo. Razvila se je ostra bitka, bilo je mnogo izgub, vendar je Prozor padel. Od sovražne enote, ki ga je držala, ni ostalo mnogo. Zajeli smo mnogo vajakov, celotno oborožje, kakih šest, sedem tankov, ki smo jih kasneje sicer morali potisniti v Neretvo, ker z njimi nismo mogli naprej.

Ko je padel Prozor, je med borci zavladalo navdušenje, veliki elan. Tudi ranjenecv, ki so veselili in peli, kljub svojim mukam in bolečinam. Borci pa, kakor da so jim zrasla krila.

Na vrhuncu bitke na Neretvi, v zadnjih dneh februarja, je položaj operativne grupe divizije bi se moge naše divizije, kot sem že rekel, sorazmerno lahko prebiti prek Neretve. Vendar so morali biti vsi operativni postopki podrejani reševanju in oskrbi ranjenecv. Grozila je namreč nevarnost, da nanje z vso ostrino udarjajo sovražne sile, ki so prodirale iz Gornjega Vakufa proti Prozoru. Zaradi tega smo morali sprejeti dramatično bitko, obkoljeni v prozorski kotlini in v dolini Neretve.

Četniki so bili najbolj krvooločni, če so ujeli kakega našega borca

Rekel sem že, da nas je poleg skrbi za ranjenecv zelo obremenjeval problem beguncev. No, mi smo uspeli že nekako pred Prozorom begunce dislocirati na različnih straneh. Nekaj jih je ostalo v Glamčici, nekaj pa pri Livnu, in tam so našli zatočišče. V času, ko smo se približevali Prozoru, s seboj nismo več imeli zelo številnih skupnih beguncev. Kakšen je bil problem beguncev, je razvidno iz nekega nemškega poročila, v katerem je zapisano, da je samo v con Drvar-Livno skoncentrirano okrog 80.000 beguncev in da te ljudi morita lakota

in tifus. In to je bilo točno, oni so to vedeli...

Ko smo prešli Neretvo, smo se spopadli s četniki. Morali bi videti, kako je bilo to. Bradati četniki so vriskali na konjih. Kakih dvesto konjenikov je galopiralo, kot bi šli na svatbo. In ko smo jih tu gori, na ravnici, napadli, jih je veliko padlo. Hitro so nam obrnili hrbet in naše enote so jih pre-ganjale. Z vso naglico so si rezali brade, da jih ne bi prepoznali.

To je bil, tovarišice in tovariši, strašno trd boj. Bojevati so ga mogli in ga uspešno končati samo ljudje, ki so se globoko zavdali dolžnosti do svoje domovine. Naši borci so bili strahotno ogroženi nad četniki, ki so se proti nam borili skupaj z Nemci in bili še najbolj krvooločni, ko so ujeli kakega našega borca.

Ko so bili ranjenci na varnem, sem v ugodnem trenutku sklenil prekoračiti Neretvo in prodreti globlje v vzhodno Hercegovino in še naprej v Sandžak in Črno goro, seveda skupaj z ranjenici, ker v težkem položaju drugega izhoda ni bilo.

Da bi to dosegli, smo morali najprej z glavnino svojih sil — devetimi brigadami — v protinapad proti Gornjemu Vakufu in Bugojnu, da bi zavrnili in razbili zelo močne sovražne sile, ki so neposredno ogrožale ranjenecv. Devet brigad ni bilo nagle, še zlasti, ker so bile to elitne proletarske enote. Ko so začele napadati, so sovražnika dobesedno zmlele in zajele tudi štab nekega nemškega bataljona, katerega poveljnik je bil neki Strecker, brat tistega znane-ga Streckerja, ki je vodil operacije pod Stalingradom.

Ko smo prešli Neretvo, smo naprej začeli uresničevati strateški načrt: uničiti četnike, osvoboditi Nevesinje in druga mesta v Hercegovini, prebiti Drino, se usmeriti proti Sandžaku in popolniti enote z novimi borci.

Mi smo močnem naletu skozi vzhodno Hercegovino so v drugi polovici marca naše divizije razbile četnike, ki jih je bil Draža Mihailović zbral, da bi nam, kot je mislil, zadal smrtni udarec. V boju pri Glavati-čevu, Nevesinju, Krstacu, Ulovu in napo-sled pri Kalinoviku so bile četniške sile popolnoma potlačene. Tu smo zajeli tudi havvice, ki so ju dobili od Italijanov.

Po teh porazih se četniki niso več opo-mogli. V njihovih vrstah je zavladala polna demoralizacija, bežali so na vse strani. Ta naša zmaga je hkrati tudi zadnja etapa bitke na Neretvi.

Po kratkem predihu so naše enote krenle v nove bitke. Predih smo potrebovali: da smo zdravili naše ranjene tovariše in da so si naši borci nekoliko odpočili, opo-mogli od lakote in vsega hudega, kar jih je spremljalo med bitko.

Vendar predih ni bil tako dolg, da bi mogli odpraviti vsi naši ranjenci in bol-niki. Večji del jih je res bil že na no-gah, vendar za boje ni bil sposoben. Dober del pa se jih je kmalu vključil v boj.

Hotel bi se, tovarišice in tovariši, do-takniti še ene stvari. Že med bitko pri Livnu smo ujeli skupino pripadnikov tako imenovane organizacije Todt, ki je ropala ekonomske resurse naše dežele. To niso bili vojaki, ampak civilisti. Na drugi strani pa je bilo v ustaških in nemških zapo-rih mnogo naših vodilnih komunistov, ne-kaj tistih, ki so jih ujeli med bitko, in ne-kaj onih, ki so partijsko delali v mestih. Eden iz skupine ujetih pripadnikov organi-zacije Todt nim je predlagal zamenjavo ujetnikov. Jaz sem takrat menil, da bi to bilo dobro, saj je šlo za civiliste, ki jih je sicer štela ženevska konvencija. Pred-lagal sem, naj nam za enega Nemca da-

jo pet naših ljudi, ki so životali v nem-skih in ustaških zaporih in taboriščih. To je bilo sprejeto. Tako smo uspeli osvobo-diti večjo skupino naših tovarišev in to-varišic — komunistov ter jih rešiti iz ra-beljskih rok. (Ploskanje)

Med bitko na Neretvi pa smo imeli še drug primer. Kot sem že dejal, smo ime-li večje število ujetih Nemcev in Italia-nov. Med njimi je bil tudi tisti komandant bataljona SS — Strecker. Nismo vedeli, kaj naj storimo z njimi. Hrane nismo ime-li niti zase. Seveda pa jih nismo hoteli likvidirati, saj smo spoštovali določila že-nevske konvencije o vojaških ujetnikih.

Z izmenjavo ujetnikov smo rešili nekaj sto svojih ljudi

Tega nismo delali, čeprav smo dobro vedeli, da so Nemci pobrali ne samo naše ujete borce, marveč tudi ranjenca in bolni-ke. Zato smo predlagali izmenjavo. In Nemci so to takoj sprejeli. Trije naši tovariši so šli na pogajanja z nalogo, da se pogo-vorijo o izmenjavi ujetnikov, s čimer bi bil naš vojski priznan tudi status vojsku-joce se strani v duhu veljavnih norm med-narodnega vojnega prava. Posredilo se nam je, da smo izmenjali ujetnike in tako so bili mnogi naši tovariši rešeni iz rok krv-nikov in potem razporejeni po raznih eno-tah.

Zastran vsega tega sem imel težave s Stalinom, ki sem ga obveščal preko komin-terne. Poročal sem, da z Nemci izmenjuje-mo ujetnike in pri tem med drugim upo-števam tudi to, da nas je ugonabljala la-kota, da ljudje od izčrpanosti umirajo. Zelo grobo mi je odgovoril in nam zameril, ker izmenjujemo ujetnike s sovražnikom. Toda s kom drugim naj jih izmenjujemo, če ne s sovražnikom? (Ploskanje) Stalinu sem za-lo na kratko odgovoril: če nam ne morete pomagati, nas pustite pri miru, se bomo že kako našli. (Ploskanje) Ko sem se leta 1944 srečal s Stalinom v Moskvi, mi je ostro opomel na odgovor. Gledal sem ga in mu dejal: tovariš Stalin, če bi bili na mojem mestu, bi vi verjetno napisali še bolj gro-bo. (Ploskanje) Potem je obmolnil.

To so bili namreč hudi časi. Gledaš lu-di, ki umirajo od gladi, pa se morajo bo-jevati. Tudi danes so poskusi, da bi to iz-menjavo ujetnikov tendenciozno razlaga-li in zlorabljali. Mi bomo vse to zapisali to-čno tako, kot je bilo. Prepričan sem, da nam malokd ne bo odobril tistega, kar smo tedaj storili. To smo morali napraviti. Rešili smo nekaj sto svojih ljudi, dobrih borcev in aktivistov.

Tovarišice in tovariši, zaradi izrednega prizadevanja vseh borcev, odločnosti in uspešnosti starejših smo iz bitke na Neretvi izšli kot zmagovajci. Tudi v tej dramatični bitki je bila vojskarska številna in tehni-ka premoč na strani okupatorja in njego-vih hišpcev. Vendar je bila tudi tokrat naša narodnoosvobodilna vojska moralno ne-primerno močnejša, prav moralni faktor je bil odločilen pri premagovanju vseh za-borci. Bil je tisti dejavnik, ki nam je po-magal, da smo prišli iz peklenega kotla Neretve. Kadar je šlo za reševanje ranjen-cv, namreč niti v najbolj kritičnih trenu-tkih ni bilo oklevanja — niti pri enem bor-cu, niti pri enem starejši. Vsakdo, ki je bil ranjen v tej strašni bitki ali sploh v naši osvobodilni borbi, je vedel, da ga so-borci ne bodo zapustili. Zgodilo se je, da sta pri reševanju enega ranjenca izgubila življenje dva, trije borci. Poleg vsega tega so bili borci, ki so častno opravljali ve-liko nalogo, tudi sami izčrpani od lakote in utrujenosti, mnogi tudi bolni od tifusa. Za-to sem poudaril, da je mogoče brez pretir-avanja reči, da je to bila najbolj humana bitka v vojaški zgodovini.

Naši borci — zbrani okrog naše partije in vrhovnega štaba — so vedeli, da bodo vse težave premagali; imeli so jasno per-spektivo pred seboj. Zavedajoč se ciljev našega oboroženega boja, so bili zmerom pripravljeni tudi na največje podvige ter sposobni zmagati tudi v situaciji, ki je bila na prvi pogled brezupna. Zlasti člani partije in sklopci so predstavljali svetle zgled herojstva. V tem sta veličina in po-men teh nepozabnih dogodkov, v tem je nepreklicen izvir izkušenj za našo koncepcijo vse ljudske obrambe, spodbuda pri vzgoji mladih generacij ter mobilizaciji pri-vih sil in sredstev v nadaljnjo izgradnjo naše socialistične samoupravne skupnosti, enakopravnih in bratskih narodov in na-rodnosti Jugoslavije.

Ostali smo dosledni v našem notranjem razvoju kot tudi na področju naše zunanje politike

Tovarišice in tovariši, nikar nikoli ne pozabimo, da je tudi tu, v mrzlih vodah Neretve tekla kri sinov in hčera vseh naših narodov in narodnosti. V ognju nenehnih bojev sta se kovala bratstvo in enotnost, velika pridobitev našega oboroženega boja in revolucije. Ohranimo to bratstvo in eno-tnost! (Ploskanje)

Kot tudi takrat bratstvo in enotnost ni-sta bila motivirana s kakimi abstraktnimi ideali, marveč z usodno povezanostjo v skupnem boju za obstanek in zmago, tako je tudi danes temelj tega bratstva v dejst-vu, da samo enotni lahko premagamo vse, kar se nam postavi čez našo pot, in dose-žemo nove uspehe v našem samoupravnem družbenem ustroju.

Toda samo poudarjanje, kako potrebno je ohranjati bratstvo in enotnost, ne bi veliko pomenilo, če se ne bi stalno krepi-lo tudi tisto, na čemer temelji, če ne bi kre-pili solidarnosti in vzajemne pomoči v vsa-kem pogledu. Občutek naše skupnosti, občutek skupne odgovornosti za nedeljivo usodo, mora tako danes kot v prihodnje globoko prežemati vsakega našega človeka, vsakega državljan naša socialistične samo-upravne skupnosti.

Drage tovarišice in tovariši, ko obujamo danes na prizorišču ene največjih bitk naše revolucije spomin na prehojeno pot, lahko

s ponosom rečem, da smo ostali dosledni do naše revolucije in njenih velikih huma-nističnih ciljev tako v našem notranjem razvoju kot tudi na področju zunanje po-litike. (Ploskanje.) V zvezi s tem želim reči samo nekaj besed o pomenu naše po-litike nevrščnosti.

Ze med vojno smo jasno poudarili, da pomenijo svoboda, neodvisnost, svoboden razvoj, predvsem pa mir in varnost na svetu velike cilje našega boja. Zanje smo se do-sledno in nekompromisno borili tudi, ko nam je bilo najtežje. Za te cilje pa se po-teguje tudi gibanje nevrščnosti. To je tudi razumljivo, saj se je to gibanje začelo pravzaprav v boju narodov proti podre-tnju.

Gibanje nevrščnosti ima družbeno-zgo-dovinsko vlogo v progressivnem spreminja-nju mednarodnih političnih in gospodar-skih odnosov v celoti. Brez njegovega de-leža bi si danes na primer ne bilo mogoče niti zamisliti ogromnih uspehov v boju za mir in enakopravno sodelovanje, za dekoloni-zacijo, izgradnjo novega gospodarskega reda v svetu in še mnogih drugih vprašanj.

Vse to so vprašanja, ki zadevajo bistve-ne interese ne le nevrščnih, ampak ogrom-ne večine držav sploh. Sprito tega danes vse več progressivnih političnih gibanj in partij v svetu zapisuje v svoje programe nevrščnost kot svojo orijentacijo v gradnji vizije pravičnejšega sveta.

Mi smo vedno poudarjali, da gibanje nevrščnosti ni rezerva nobenega bloka, kakor tudi ne more biti privešek nobene politike ali interesa. Kakor je znano, se mi ne postavljamo obojno do držav v voja-sko političnih blokih, vendar smo kritični do pojavov blokovske politike, ki povzo-ča nevarnost za mir, zelo pogosto tudi za svobodo, neodvisnost in nevarin razvoj mnogih držav. Globoko verjamemo, da bo moglo gibanje nevrščnosti uresničiti svo-jo koristno in progressivno vlogo v svetu le tedaj, če ostane tudi v prihodnje neodvi-sen in samostojen faktor ter na ta način izraža zgodovinsko potrebo človeštva. Za-radi tega je boj za krepitev neodvisnosti in enotnosti gibanja nevrščnosti v b-stvu boj za njegovo resnično progressivno vlogo v svetu.

Zaradi tega bi želel tudi danes, na tem mestu, poudariti, da pomeni sleherni po-kus cepitve gibanja nevrščnosti na »pro-gresivne in konservativne del, posebej pa poskus vsiljevanja nekakšnega »pro-gresivnega jedra, ki naj vodi ostale države, napad na demokratično bistvo in na demo-kratične odnose v gibanju samem. To la-hko vodi samo h krepitvi blokov na račun nevrščnih držav, v čemer je globoka ne-varnost za mir sploh. Nihče nima pravice do monopola nad napredkom, kakor se tu-di napredek ne more zapreti v državne in druge meje.

V politiko nevrščnosti so vtikani najpomembnejši ideali človeštva

Progressivne spremembe v svetu so da-nes praksa milijonov ljudi, velikanke va-dine človeštva, in to neodvisno od tega, kako te spremembe sami imenujejo. Moč gibanja nevrščnosti je prav v njegovi širini, v delu, da ustreza koristim ogromne-ga dela človeštva.

Ko vse to upoštevamo, smo globoko prepričani, da politika nevrščnosti naj-bolje in največje izraza naša sociali-stična prepričanja in odreditve, saj je to politika, v katero so vtikani najpomembnejši ideali in smernice človeštva.

Zato tudi tokrat lahko s ponosom re-čemo, da ostaja socialistična, nevrščena Ju-goslavija zvesta svojemu prepričanju, da goslarja nevrščnosti je prav v njegovi širini, v delu, da ustreza koristim ogromne-ga dela človeštva.

Ko vse to upoštevamo, smo globoko prepričani, da politika nevrščnosti naj-bolje in največje izraza naša sociali-stična prepričanja in odreditve, saj je to politika, v katero so vtikani najpomembnejši ideali in smernice človeštva.

Zato tudi tokrat lahko s ponosom re-čemo, da ostaja socialistična, nevrščena Ju-goslavija zvesta svojemu prepričanju, da goslarja nevrščnosti je prav v njegovi širini, v delu, da ustreza koristim ogromne-ga dela človeštva.

Ko vse to upoštevamo, smo globoko prepričani, da politika nevrščnosti naj-bolje in največje izraza naša sociali-stična prepričanja in odreditve, saj je to politika, v katero so vtikani najpomembnejši ideali in smernice človeštva.

Zato tudi tokrat lahko s ponosom re-čemo, da ostaja socialistična, nevrščena Ju-goslavija zvesta svojemu prepričanju, da goslarja nevrščnosti je prav v njegovi širini, v delu, da ustreza koristim ogromne-ga dela človeštva.

Ko vse to upoštevamo, smo globoko prepričani, da politika nevrščnosti naj-bolje in največje izraza naša sociali-stična prepričanja in odreditve, saj je to politika, v katero so vtikani najpomembnejši ideali in smernice človeštva.

Zato tudi tokrat lahko s ponosom re-čemo, da ostaja socialistična, nevrščena Ju-goslavija zvesta svojemu prepričanju, da goslarja nevrščnosti je prav v njegovi širini, v delu, da ustreza koristim ogromne-ga dela človeštva.

V graditvi socializma ni „splošnih vzorcev“

Glasi KP Francije piše o samoupravni praksi v SFRJ — Pogovor s S. Dolancem — Demokratična izhodišča

OD NASEGA PARISKEGA DOPISNIKA

PARIZ, 12. novembra — Z naslovom »Samoupravna praksa« je glasilo KP Francije »L'Humanité« na drugi strani sobotne številke objavilo članek o sekretarju predsedstva CK ZKJ Stanetu Dolancu, ki je v začetku tedna vodil delegacijo ZKJ na obisku v Franciji. Članek je obenem tudi krajši portret Staneta Dolanca.

Avtor članka Marcel Debreton je uvodoma napisal krajšo biografijo Staneta Dolanca, s katerim se je pogovarjal takoj po njegovem prvem srečanju z generalnim sekretarjem KPF Georgesom Marchaisom. V ospredju pozornosti vsega pogovora je bila jugoslovanska samoupravna praksa.

»Stane Dolanc mi je zatrdil, da so se demokratične in samoupravne sestavine pokazale v Jugoslaviji že med narodnoosvobodilno borbo — nazivlo kompleksnosti politične in protislovne, ki so se nato vlekla še nekaj let.

To Stalinu ni bilo všeč in skušal je streliti to neodvisno socialistično revolucijo z vojaškim pritiskom ter politično, gospodarsko in ideološko izolacijo,« piše Marcel Debreton.

Od uvažanja samoupravljanja v Jugoslaviji so minila desetletja in »danes smo že daleč od etape čisto delavskega samoupravljanja. Socialistično samoupravljanje je sistem, ki je globoko zakoreninjen v celotni jugoslovanski družbi. Segajemo v vidne vidike in nacionalne, ki so se nato vlekla še nekaj let.

bi mogel uničiti,« pravi Stane Dolanc.

Očitke nekaterih, da je tehnična inteligenca v Jugoslaviji nekako izključena iz socialističnega samoupravnega sistema, zavrača Stane Dolanc s besedami: »Imajo enake pravice kot drugi... Seveda se borimo proti tehnokratskim pojavom, a seveda se zmerom obdržimo, vendar pa jih bo samoupravljanje odpravilo.«

»Delavski razred v najširšem pomenu besede, se pravi vsi tisti, ki sodelujejo v proizvodnji — ali so sodelovali, pa so upokojeni — je v Jugoslaviji na oblasti.« Avtor nadaljuje, da je samoupravljanje v Jugoslaviji realnost in da se socializacija proizvoda spreminja v nekašeno »socializacijo politikov.« »To načelo temelji na volitvah delegatov, večinoma delavcev, v razne skupščine: občinske, republiške, zvezne.«

To sicer ne odpravlja vseh konfliktov, toda v bistvu gre za to, da bi v vseh izvoljenih skupščinah zamenjali poslane, klasične predstavnike s »posebnimi odposlanci iz baze, ki morajo razlagati in doseči tisto, kar ljudstvo resnično hoče.« Tako milijoni Jugoslovani resnično sodelujejo v življenju svojega kraja in pri upravljanju lastnih poslov. Marcel Debreton potem piše o posebnosti Jugoslavije kot večnacionalne države in citira predsednika Tita, ki je dejal, da je v takšnih okoliščinah samoupravljanje faktor notranje kohezije.

Avtor nadaljuje, da Stane Dolanc z optimizmom gleda na prihodnost Jugoslavije ter da meni, da bo treba predvsem izboljšati produktivnost dela, ki je danes še preslabotna. Naposled Marcel Debreton citira Dolancovo misel, da v graditvi socializma ni splošnih vzorcev in da nobena izkušnja ne more veljati za vse. »Dodajmo, da je demokracija nenehno ustvarjanje in da se je samo upravljanje v Jugoslaviji zlasti izkazalo tako na področju demokracije kot na drugih,« zaključuje Marcel Debreton.

STANE IVANOV

Demonstracije proti terorizmu v Španiji

MADRID, 12. nov. — Prebivalci španskega glavnega mesta so priredili množične demonstracije proti terorizmu v deželi, ki se jih je udeležilo več kot sto tisoč ljudi. Podobne demonstracije so bile po vsej Španiji, podpre pa so jih vse največje politične stranke. Medtem pa je blizu baskovskega mesta San Sebastiana eksploziralo policijsko vozilo, v katerem sta izgubila življenje dva pripadnika nacionalne garde. Po mnenju policije so eksploziv podtaknili v avto baskovski separatisti.

Telefoto: UPI

Konec prve etape v Montreuxu

Na sestanku udeleženk evropske konference o varnosti in sodelovanju se je končala splošna razprava — Proučevanje metod za mirno rešitev sporov

POSEBEJ ZA DELO

MONTREUX, 12. novembra — Na sestanku držav, udeleženk evropske konference o varnosti in sodelovanju v Montreuxu se je končala splošna razprava. Gre za prvega od treh sestankov, za katere so se odločili v Helsinkih in Beogradu. Na sestankih naj bi izvedenci nadaljevali s proučevanjem in izdelavo metod za mirno reševanje sporov.

Razprava, ki je v precejšnjem delu potrdila znana stališča posameznih držav, je izpraznila izrazito konstruktivno značaj ter vsaj za zdaj ustvarila ozračje, ki zagotavlja dobre temelje za nadaljnjo diskusijo o konkretnih vprašanjih. Poudarjanje pomena in rezultatov beograjskega sestanka, v čemer so si bile enotne vse delegacije, z izjemo nekaterih tonov v razpravi predstavljata Sovjetske zveze, predstavljata znamenitost konference.

Za splošno razpravo je bilo posebej značilno stališče znanstvenikov, nevrstnih in nevrstnih držav, stališče, ki je bilo blizu tudi najbolj reprezentativnim konceptom jugoslovanske vlade. V svojem govoru jih je povzel vodja jugoslovanske delegacije dr. Ljubivoje Adžović ter posebej poudaril njihov realističen in uravnotežen značaj. Švicarski predlog je v razpravi ta skupina držav podprla.

Tudi problematika, s katero se ukvarjajo na sestanku, je zelo pomembna. Nevrstne, nevrstne države, ki so manjša in nevrstna država, za močnejše prizadevanje v zvezi z mirnim reševanjem sporov, ki je bil v Helsinkih, ležan proceduralne podpore in ki so ga potem konkretnizirali v Beogradu, je v prizadevanju, da bi zgradili evropski mehanizem za mirno reševanje sporov (vzajnični bi bili vključeni tudi ZDA in Kanad). Tak mehanizem bi učinkoviteje prispeval k uresničevanju petega načela deklaracije.

Obsežen švicarski predlog iz Zeneve je bil zastavljen nerealno in preveč ambiciozno, tako da je zdaj v resnici že presežen, ostudi se z njim se ukvarjajo strokovnjaki. Zato je za sestanek v Montreuxu švicarska vlada izdelala nov predlog, ki zagotavlja bolj delovne temelje, kakor pa pomeni tudi že osnutek konvencije. Kot podlago švicarska stran je predlagal sestavljen iz vidikov filozofije realizma, fleksibilnosti in postopenega reševanja vprašanj, za kar se zavzema tudi jugoslovanska vlada in sicer na temelju neformalnih jugoslovanskih soglasij, objavljenih februarja 1974 v Zenevi: te sugestije

svetovni konferenci solidarnosti s Čilom sprejeli »Madriški akte«

Obsodba Pinochetovega režima

Na svetovni konferenci solidarnosti s Čilom sprejeli »Madriški akte«

MADRID, 12. novembra (Reuter) — S pozivom, naj se prepove prodaja orožja totalitarnemu režimu Augusta Pinocheta in naj se spoštuje ljudske pravice Čilencev, se je v Madridu končala štiridnevna svetovna konferenca solidarnosti s Čilom. Približno 300 delegatov iz 53 držav je sprejelo skupni dokument, imenovan »Madriški akte«, v katerem ostro obsodajo režim v Čilu ter vlade in institucije, ki ga podpirajo.

Pinochetova vlada je dobila od nekaterih držav, mednarodnih organizacij in privatnih bank približno 3 milijarde dolarjev za nakup orožja. S pomočjo teh sredstev, opominja dokument, je postal Pinochetov režim res na nevarnost za mir na južnoameriški celini.

so odigrale veliko vlogo v formiranju konceptov mirnega reševanja sporov. Protislovna in težka naloga. Po svoji naravi je naloga, ki jo naj opravi sestanek v Montreuxu, protislovna in težka, tako da ni mogoče pričakovati, da bo sklepno besedilo končno hitro, celo ne na tem sestanku, saj gre za zares dolgoročno delo. Protislovnost povzroča številne razlike na liniji: velike in majhne države, Vzhod in Zahod, uvrščeni in nevrščeni, pri čemer igrajo pomembno vlogo tudi različne zgodovinske izkušnje in še številne druge stvari.

Ker je nevarnost, da bi se v Montreuxu nadaljevala zgolj polemika razprava, zahteva ključno vprašanje: toliko več naporov, da bi prišli do napredka. Če bi se v Montreuxu dogovorili o načelnih vprašanjih — ali določiti vsaj delen sporazum — bi bil rezultat sestanka zelo pomemben, saj bi načelno razrešil prvotna vprašanja, med drugim: pristojnost, fleksibilnost pristopa, subsidiarnost značaj obveznosti, kar vse vsebuje švicarski predlog.

Naravno je, da se sestanek v Montreuxu ne sme spremeniti v pomazljanje Zeneve, ampak mora zornost novo brazdo. Nujen je sporazum vsaj o nekaterih vprašanjih, da bo mogoče govoriti o konstituiti.

Kako se bodo razvijali dogodki v Montreuxu, bo jasno že v naslednjih dneh, ko se bo razvila razprava o načelnih, za prejšnjimi formuliranih vprašanjih.

BORKO STOŠIČ

Jugoslovanska pšenica za Etiopijo

ADIS ABEBA, 12. novembra (Tanjug) — V etiopsko pristančisko Asab je pripeljala jugoslovanska ladja »Banja Luka« s 25 tisoč tonami pšenice. Jugoslovanska je poljska ladja, ki jo je prijavila Etiopija. Dokument o sporazumu bodo predložili vladam držav, da ga odobrijo. Cesta bo dolga 165 kilometrov in po predračunu vredna 800 milijonov dolarjev. Po njej naj bi stekel promet sredi pridelne dobo desetletja.

pešni huda suša.

OD SOBOTE DO PONEDELJKA

Mozambiška delegacija v Čakovcu

VARAZDIN — Delegacija mozambiškega ministertva za zdravstvo, ki je na študijskem potovanju po naši državi, je v soboto obiskala Čakovec in si ogledala novo bolnišnico, ki premore 520 postelj v desetih oddelkih.

Predstavniki ZANU odpotovali iz Jugoslavije

BEOGRAD — V soboto je iz našega glavnega mesta odpotovala delegacija Afriškega nacionalnega sveta Zimbabveja (ZANU), ki jo je vodil predsednik tega svetovodrednega gibanja in soprorednik patriotske fronte Zimbabveja Robert Mugabe. Delegacija je bila pri nas na povabilo Zvezne konference SZDLJ.

Umrl jugoslovanski konzul v Budimpešti

BUDIMPEŠTA — V soboto popoldne se je na poti iz Budimpešte proti Beogradu zgodila huda prometna nesreča, v kateri je umrl jugoslovanski konzul v Budimpešti Vojislav Djukić. Z avtomobilom znanke lada se je iz nepojasnjenih vzrokov zaletel v cisterno.

Priprave na Dan republike

PARIZ — Zveza klubov Jugoslovani v Franciji, naš kulturno informacijski center v Parizu, diplomatska konzularna predstavništva in jugoslovanske dopolnilne šole se vneto pripravljajo na slovesno praznovanje dneva republike. Za minuli mesec se je začela množična mladinska akcija v pomen in duhu svoje domovine. Na raznih športnih tekmovanjih sodeluje več kot 50 klubov, finalna srečanja pa bodo 17. decembra. Pripravili so tudi akcijo »teden dialogov«.

Povampirjeni fašizem

PARIZ — Iz Marsella poročajo, da se je v petek zvečer v tem mestu vnel hud spopad med policijo in demonstranti, ki so protestirali, ker so oblasti dovolile nesrečanje desnice oziroma vodij profašističnih strank in organizacij Francije, Italije, Španije in Belgije. Dogodek je hudo razburil tukašnje javnost, se zlasti, ker so fašistični desničarji dobili dovoljenje in se še naprej javno sestajali in celo dogovarjali za skupne akcije.

Tretja obletnica LR Angole

LUANDA — Ljudstvo Angole je v soboto mirno, toda s poostreno budnostjo praznovali triletnico razglasitve Ljudske republike Angole. Točno pred tremi leti je ta afriška država postala neodvisna in se otrsela več kot petstoletne portugalske kolonialne oblasti.

Walter Schell in nacisti

BONN — Uradni zastopnik urada predsednika ZR Nemčije je potrdil glasove, da je bil predsednik ZR Nemčije Walter Schell član Hitlerjeve nacional-socialistične nemške delavske stranke (NSDAP) od 5. oktobra 1939 do konca druge svetovne vojne. Hitler so sporočili, da Schell ni sam zahteval članstva v tej nacistični stranki. Da je sprejel v stranko, je zvedel šele konec leta 1942, ko je bil na ruski fronti. Po vojni, leta 1948, so pristojni organi v Solingenu sporočili, da Walterja Schella ne bremenijo nacistična preteklost, tako da je lahko postal mestni funkcionar in poslanec, pomenje predsednik ZR Nemčije, kar je po ustavi prva državna funkcija.

Spet atentati ETA

MADRID — Preden je minilo 24 ur od protiterorističnih manifestacij, ki so v noči od petka na soboto dvignile na noge domlano vso demokratično Španijo, so pripadniki baskovske separatistične organizacije ETA v soboto opoldne ubili še dva pripadnika civilne garde in ranili dva policaja.

Iz San Sebastiana pa je prišla novica, da je policija v tem mestu prišla štiri osebe in jih obtožila pripadništva baskovske separatistične organizacije ETA. V skupini so trije mladeniči in dekle, ki so ob aretaciji imeli pri sebi pet revolverjev, brozastrelko, 15 kilogramov dinamita in gradivo za izdelovanje peklenških strojev ter približno 900.000 peset.

Nove nestalne članice varnostnega sveta

NEW YORK — S tajnim glasovanjem so postali Zambija, Jamajka, Bangladeš, Norveška in Portugalska novi nestalni člani varnostnega sveta Združenih narodov za naslednji dve leti.

Varnostni svet sestavlja 15 držav. Velike sile imajo status stalnega člana. To je privilegij, ki ga dobile ob ustanovitvi OZN leta 1945. Deset nestalnih članov pa volijo izmed vseh ostalih držav, in to po templem načelu: iz Afrike in Azije 5 držav, iz vzhodnoevropske geografske regije ena država, iz latinskoameriške dve in iz »Zahodne Evrope in ostalih predelov« dve državi. Izmenejava med nestalnimi se opravi vsaki dve leti tako, da izvolijo pet novih članov.

Avtomobilska cesta bo povezala NDR in ZRN

BERLIN — Nemška demokratična republika in Zvezna republika Nemčija sta se po petmesednih pogajanjih o načrtih za gradnjo avtomobilske ceste, ki naj bi povezala Berlin in Hamburg, končno sporazumeli. Dokument o sporazumu bodo predložili vladam držav, da ga odobrijo. Cesta bo dolga 165 kilometrov in po predračunu vredna 800 milijonov dolarjev. Po njej naj bi stekel promet sredi pridelne dobo desetletja.

Gospodarsko sodelovanje z Avstrijo

Metod Rotar končal dvo-dnevni obisk na Dunaju — Konkretni dogovori

DUNAJ, 12. novembra (Tanjug) — Član ZRS in zvezni sekretar za zunanjo trgovino Metod Rotar je končal dvodnevni obisk v Avstriji, kjer se je sestel tudi s najvidnejšimi vladnimi osebnostmi in predstavniki gospodarskega življenja sosednje države. Rotarja sta sprejela tudi avstrijski kancler dr. Bruno Kreisky in podpredsednik vlade in finančni minister dr. Hannes Androsch.

Med pogovori so pozitivno ocenili napore za povečanje medsebojnega sodelovanja, proučili so tudi možnosti za zmanjšanje jugoslovanskega primanjkljaja v blagovni rpenjavi med državama in se dogovorili za konkretne ukrepe v tej smeri, kakor tudi za okrepitev industrijskega sodelovanja.

Obiščeni iz Managuje je takoj vrnil Carterju in mu sporočil, da je, prvič, obtožil snežni funkcionarje ameriške administracije, ki da se ponovno vmešavajo v notranje zadeve njegove države, in drugič, da je borcem sandinističnega osvobodilnega gibanja pomnilo polno emestioj s enim samim pogojem, da izročijo orožje nacionalni gardi, opustijo sleherni odpor in se mirno razidejo po domovih. Glede prihodnosti Nikaragve je Somoza ponovil svoje staro stališče: ostal bo na oblasti, dokler mu ne potече mandat (maja 1981).

Carterjevo sporočilo pomeni novost: prvokrat po letu 1933, ko je tedanji predsed-

nik ZDA Roosevelt s pomočjo vojsk postavil na oblast Nikaragve generala Anastasia Somoza Garcio (očeta sodnjega diktatorja), se zdaj Bela hiša nekoliko javno omejuje in se odzovevajo dinastičnim, ki jo je podpisala in ohranjala na površju več kot štiri desetletja.

Kar osem ameriških predsednikov — tako demokratičnih kot republikanskih — je v teh letih branilo družino Somoza in ji zagotavljalo vsjo politično, gospodarsko in vojaško pomoč, ki ji je bila potrebna za to, da bi nevturalizirala in razganjala opozicijske sile.

Anastasio Somoza je očitno prvi, ki je občutil to nehotiko korrigirano washingtonsko politiko do tega dela sveta. Prej je bila namreč odtegnjena Nikaragvi sleherna vojaška pomoč, odprave dan je bil že odobreni kredit mednarodnega monetarnega sklada v znesku 20 milijonov dolarjev, zadržana pa je tudi že odobrena redna letna pomoč 6 milijonov dolarjev. Pogajanja o prihodnosti Nikaragve, ki jih že več tednov (s posredovanjem ZDA, Gvatemale in Dominikanske republike) vodi v Managui predsednik Somoza s predstavniki koalicijske opozicije, so zdaj omejena in ni mogoče pričakovati ne dokončnih ne pravih rešitev.

Široka opozicijska fronta se je konec prejšnjega meseca presegla, ko so z nje izstopili najprej skupnina dvajseterice (politični vodje sandinističnega osvobodilnega gibanja), potem pa še nekateri sile iz prvih vrst boje proti Somozovi diktaturi.

Preostali člani te že dokaj rožnate »široke fronte« se lahko zdaj pogajajo samo v svojem imenu in v imenu svojih strank, ne morejo pa tega početi v imenu nikaragvske večine, ki je odstopila od prvotne platforme dokončnega obračuna s diktatorjem in tiranostvom brez pušanja Somozi ali njegovi marionetni liberalni stranki.

SLOBODAN PAVLOVIČ

„Politične koncesije“

Sovjetska stran se zavzema za čimprejšnjo sklenitev sporazuma SALT-2 - »Aktivno sodelovanje dveh velesil«

WASHINGTON, 12. novembra (Tanjug) — V ameriškem tisku in v javnosti nasploh so naletele na veliko zanimanje in publiciteto nedavne izjave sovjetskih voditeljev o tem, da se morajo v celoti izboljšati sovjetsko-ameriški odnosi. Te izjave, ki spodbujajo obe strani, da bi dosegli sporazum o številnih vprašanjih na področju bilateralnih odnosov in mednarodnih problemov, prihajajo v času, ko se ni gotovo, kakšna bo usoda drugega sporazuma o omejevanju strateškega oboroževanja. Najvišji ameriški funkcionarji še naprej izražajo upanje, da bodo lahko sporazum podpisali do konca tega leta, nihče pa tega z gotovostjo ne trdi.

Ameriški tisk na široko piše o pogovori državnega sekretarja Vancea s sovjetskim predsednikom Brežnevom, ki se je močno zavzel za tesnejše sovjetsko-ameriško sodelovanje. Mnogo pa tudi piše o izjavah visokega sovjetskega partijskega funkcionarja Falina in direktorja moskovskega inštituta za ZDA in Kanado Arbatova. V ne navadno odkritih pogovorih z ameriškim novinarji sta se zavzela za čimprejšnjo sklenitev drugega sporazuma SALT, ker menita, da gre za bistven korak pri nadaljnjem obnem izboljšanja ameriško-sovjetskih odnosov in sodelovanja. Značilno je, da je Falin, nekoč sovjetski veleposlanik v Bonnu, poudaril, da morata tako Washington kot Moskva storiti »politične koncesije«, čeprav v različnih krogih ameriške administracije kot tudi v Moskvi obstajajo različna mnenja o tem, kako rešiti preostala vprašanja za sporazum SALT 2.

Iz teh in drugih izjav »Washington Post« sklepa, da Sovjetska zveza spreminja

svoje stališče in mnenje o Carterjevi administraciji in da zdaj zahteva aktivno sodelovanje dveh velesil pri reševanju mednarodnih problemov in odpravljanju potencialnih spopadov.

»Washington Post« se sklicuje na ameriške obveščevalne vire, ko piše, da je predsednik Brežnev Vanceu dejal, da morata najmočnejši državi na svetu najti pot in po njej delovati skupaj mnogo tesneje.

»Washington Post« in »New York Times« iščeta razloge za te sovjetske želje po sodelovanju in ugotavljata, da je Sovjetska zveza ostala ob strani, ko gre za reševanje problemov in delovanje na številnih mednarodnih področjih. Eden od bistvenih faktorjev sovjetske zaskrbljenosti, zatrjujejo ameriški analitiki, je prav takojšnja odpiranje poti svetu.

»Washington Post« sklepa, da Sovjetska zveza spreminja

korak pri nadaljnjem obnem izboljšanja ameriško-sovjetskih odnosov in sodelovanja. Značilno je, da je Falin, nekoč sovjetski veleposlanik v Bonnu, poudaril, da morata tako Washington kot Moskva storiti »politične koncesije«, čeprav v različnih krogih ameriške administracije kot tudi v Moskvi obstajajo različna mnenja o tem, kako rešiti preostala vprašanja za sporazum SALT 2.

Iz teh in drugih izjav »Washington Post« sklepa, da Sovjetska zveza spreminja

korak pri nadaljnjem obnem izboljšanja ameriško-sovjetskih odnosov in sodelovanja. Značilno je, da je Falin, nekoč sovjetski veleposlanik v Bonnu, poudaril, da morata tako Washington kot Moskva storiti »politične koncesije«, čeprav v različnih krogih ameriške administracije kot tudi v Moskvi obstajajo različna mnenja o tem, kako rešiti preostala vprašanja za sporazum SALT 2.

Iz teh in drugih izjav »Washington Post« sklepa, da Sovjetska zveza spreminja

Walter Bowart: 13. Človeške lutke

Po njegovih besedah je Bowart skledel, da poklicnemu morilcu ni potrebno izbrati spomina. Toda sogovornik je menil drugače. »Bi radi stavili?« je dejal. Pripravljeni so ubijati, toda morda ne bodo mogli obdržati skrivnosti. To je popolnoma odvisno od nalog, ki jih dobijo. V najštevilnejših primerih brisanje povzroči posledice po spominu. Stvari se sicer spreminjajo, tehnika brisanja je napredovala, toda še vedno prihaja do posledic po spominu. V nekaterih primerih iz ljudi celo naredijo zaostala bitja, samo da bi bili popolnoma gotovi, da se ne bodo ničesar spominjali. Mnoge stvari, ki se dogajajo, niso tako lepe, kot bi vi želeli, da bi javnost o njih mislila,« je vrnil Bowart.

»Tega ne imenujem grozote,« se je upri nekdajni morilec. »To so vojaške akcije. Pri tem je precej konfliktov, politiki proti vojakom in podobno...«

»No, prav,« je nadaljeval Bowart, »kdo je ubil Johna in Roberta Kennedyja ter Martina Luthra Kinga?«

»Kdoroli je to storil, bi moral dobiti slabo košnjo,« je odvrnil upokojeni oficir in nadaljeval: »Bili smo pripravljene para-

darati Castra. Kennedy se je v zadnjem trenutku vmešal. Bi radi stavili, kdo ga je ubil?... Oswald je bil grešni kozel. Sam sem streljal s puško, ki naj bi jo uporabljal Oswald. Z njo ni mogoče tako hitro streljati, kot bi bilo potrebno. Nikar ne govorite neumnosti. To državo nadzoruje Pentagon. Vse glavne odločitve sprejme vojska. CIA samo poka z bičem, ljudi, ki zna jo udariti, pa ima NSA (agencija za nacionalno varnost). Poglejte v njihove dokumente in in ne boste ničesar našli. Tudi v proračunu ne, Tudi če bi imeli veličanske raziskovalne in razvojne programe, ne bi mogli porabiti denarja, ki ga dobijo. CIA je samo za okras. Oni pa so povsem znan, tako kot FBI. Oni so računovodje, pravniki, dokumentaristi, zbiratelji podatkov. Kar zadeva obveščevalno službo, je NSA daleč pred njimi. CIA je običajno kriva za tisto, kar počneja NSA. Ta je veliko bolj zlobna in spretna v akcijah. Američani tega ne vedo in tako je tudi prav.«

Kako izbrisati spomin?

»Z drugimi besedami,« je nadaljeval Bowart, »po vaših besedah je vojska veliko nevarnejša za demokracijo kot CIA ali kakšna druga obveščevalna organizacija?«

»CIA zbira informacije, vojska pa vodi igro. Kar pogledate, koliko nekdajnih častnikov dela za CIA. Poglejte, koliko nekdajnih visokih oficirjev dela za multinacionalne družbe. Si zdaj lahko predstavljate?«

»Kaj pa veste o uporabi hipnoze in mamili v vojaških in obveščevalne namene?« je zanimalo Bowarta.

»Uporabljajo več različnih metod. Videl sem vrsto fantov, ki so prišli nazaj in so jim izbrisali samo določena mesta v spominu.«

»Ste to sami videli?«

»Nikoli me ne boste pripravili, da bi to priznal,« se je zarežal upokojeni častnik.

»Torej, kako to naredijo?« je vprašal Bowart.

»Uporabljajo hipnozo in hipnotična mamila. Tudi elektronsko obdelavo možganov. Kadar se poslužujejo hipnoze, istočasno uporabljajo par slušalk, iz katerih se sliši ponavljanje: »Ničesar ne veš o tem ali onem!« Potem uporabljajo ultrazvok in zaslone, ki dajejo spomin, se zmešajo. Ultrazvok ne slišite in ne čutite.«

Povsem običajna nesreča

Dokument, ki jih je CIA objavila leta 1976, so pokazali, da so raziskovalci s ultrazvokom pričeli pred več kot dvajsetimi leti. Toda v dokumentih je zapisano, da so te raziskave prekinili in Bowart je sogovornika vprašal, zakaj so to storili.

»Ja, Ustavili so raziskave. Spremenili so jih v praktične akcije. Ne potrebujejo več raziskav. Vedo, kaj je potrebno,« je dejal. »Ali je to zgolj vaše mnenje, ali pa za gotovo veste, da s tem niso prenehali?«

»Vem, da je tako,« je nadaljeval. »Rečemo, da nekdaj diktator v kakšni latinskoameri-

ski državi deluje probleme in se ga skušamo znebiti. Potlačimo nekatere ljudi iz moje nekdajne skupine in rečemo: »Čujte, tega parkirka mora doleteti nesreča, ampak vse mora biti lepo, naj mu spodobne na kosu mnila in naj si zlozni vrat, ali kaj podobnega.« In potem gremo tja in opravimo.«

»Toda bilo bi kaj neprijetno, ko bi koga od teh fantov zasliševali, kje je bil in kaj je počel... Zaradi tega fantje, ki so opravili nalogo, nenadoma dobijo prehlad, ali kaj drugega in pošljejo jih v bolnišnico, morda samo zaradi kakšne običajne prehlade. Iz bolnišnice pridejo čez petnajst dni. Živi so. Dobro se počutijo. Zdravni so. In tudi srečni. Če jih hočete kaj vprašati, vam želijo veliko sreče, kajti ne spominjo se ničesar.«

Lažni in pravi ključ

To je eden od načinov, ki ga uporabljajo. Druga se poslužujejo, kadar želijo komu izbrisati spomin, recimo, za kurirje. Če morate poslati zaupno sporočilo izven svojega območja in če je to sporočilo zakonito, potem ne potrebujejo ljudi, kajti vojska ima na voljo na tisoče načinov, da pošlje sporočila, ki jih ni mogoče razvozlati. Če pa je sporočilo nezakonito,

**Veterinarska postaja
Mozirje**

razpisuje dela oziroma naloge za

VETERINARJA**Pogoji:**

— visoka strokovna izobrazba (diplomirani veterinar)

— 1 leto delovnih izkušenj

— opravljen vozniški izpit, zahtevano je lastno vozilo

— poskusno delo traja 3 mesece

Delovno razmerje se sklene na nedoločen čas s polnim delovnim časom. Razpis velja do zasedbe.

8450

Nenadoma nas je zapustila naša ljuba mamika

Silva Adamovič

rojena JAPELJ

Zaro s posmrtnimi ostanki bomo pokopali v sredo, 15. novembra 1978 ob 16. uri iz Kristove vežice na ljubljanskih Zalah

Zalujoči:

vnukinja Irena, snaha Majda,
družine: Japelj, Dobrota, Čizman in Novakovi

Ljubljana, Novo mesto, dne 11. novembra 1978

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mami

Vide Weinberger

Ki jo tako zelo pogrešamo, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti in ji podarili toliko vencev in cvetja. Posebej se zahvaljujemo Planinskemu društvu Zagorje, pevskemu zboru »Loški glas«, duhovščini za pogrebni obred ter govornici za tople besede ob slovesu. Prisrčna hvala vsem, ki ste jo imeli radi, jo spoštovali, cenili njeno vedrost in dobroto, nam izrazili usno ali pismeno sožalje ter nam kakorkoli lajšali bol v najtežjih trenutkih.

VSI NJENI

Zagorje, Ljubljana, novembra 1978

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil dober mož, ata, stari ata, stric

FRANC ŠUMAK

Maistrov borec

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 13. novembra 1978, ob 15. uri iz hiše žalosti na ormoško pokopališče

Zalujoča žena Frančka, hčerka Slavica z družino, nečakinje, nečaki in drugo sorodstvo

Ormoč, 12. novembra 1978

V 83. letu je umrl

IVAN ŽUNKO

bivši orožniški vodnik, Maistrov borec in čebelar

Pogreb pokojnika bo v ponedeljek, 13. novembra 1978, ob 16. uri v Litiji

Do pogreba leži v litijski mrliški vežici

Vence na njegovo željo hvaležno odklanjamo v dobrodelne namene

Zalujoči:

žena Ivana, hčerki Nika in Zora z možem, vnuka Dušan in Goran ter drugo sorodstvo

Litija, 12. novembra 1978

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 82. letu zapustil naš dragi oče

FRANC KEBE

Iz Dolenjega Jezera 34

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 13. novembra 1978 ob 15. uri iz hiše žalosti Dolenje Jezero 34 na pokopališče v Cerknici

Na pokopnikovo željo cvetje hvaležno odklanjamo v dobrodelne namene

Zalujoči vsi njegovi

Dolenje Jezero, Cerknica, Borovnica, Stari trg pri Ložu, Port, dne 12. novembra 1978

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš sodelavec

MARTIN LIPOGLAVŠEK

Instruktor — ključavničar

Od njega se bomo poslovili v ponedeljek, 13. novembra 1978 ob 15. uri na pokopališču v Sevnici

Ohranili ga bomo v trajnem spominu

Kolektiv prevzgojnega doma v Radečah

Radeče, 12. novembra 1978

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgi in težki bolezni v 67. letu starosti zapustil naš dragi mož, ati, stari ata, brat, tast, svak in stric

LUDVIK BRADEŠKO-IZTOK

borec NOV

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 14. novembra 1978 ob 14.00 iz Jakobove vežice na ljubljanskih Zalah

Zalujoči:

žena Julijana, hčerke in sinova z družinami, brat Ivan ter drugo sorodstvo

Ljubljana, dne 10. novembra 1978

Sporočamo vsem sorodnikom in znancem žalostno vest, da nas je v 85. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra, teta, svakinja

ALOJZIJA ŠKRABA

Iz Iga

Pogreb drage pokojnice bo v torek, 14. novembra 1978, ob 15.30 iz hiše žalosti Ig 79 na domače pokopališče

Zalujoči:

VSI NJENI

Ljubljana, 12. novembra 1978

Sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je zapustil naš dragi

DARKO KINK

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 14. novembra 1978, ob 12.30 iz Janezove vežice na Zalah

Zalujoči:

žena Gusti, hči Marjana z možem, hči Spela, brata Slavko in Viki z družinama ter drugo sorodstvo

Ljubljana, 11. novembra 1978

Sporočamo žalostno vest, da nas je po težki in mučni bolezni zapustila naša draga mama, stara mama, sestra

ANA KAJTNA

rojena ZAGAR

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, 14. novembra 1978, ob 10.30 iz Petrove vežice na Zalah

Zalujoči:

hčerka Anica, vnukinja Tatjana v imenu vsega sorodstva

Ljubljana, 12. novembra 1978

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgi bolezni zapustil naš dragi brat in stric

JANEZ BOŠTJANČIČ

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 14. novembra 1978, ob 9.30 iz vežice v Polju na pokopališču v Polje

Zalujoči:

brata z družinama, sestre z družinami in drugo sorodstvo

Studenec, Polje, Vogle

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

dr. FRANETA TONČIČA

se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so se ga kakorkoli spominjali. Posebna zahvala gre osebi in zdravnikom tržaške bolnice ter bolnice Petra Držaja v Ljubljani, SZDLS, generalnemu konzulu v Trstu Ivanu Renku, društvu Pravniki, g. Dušanu Jakominu, pevsem posvetnega in cerkvenega zbora, dr. Branku Agnelettu, dr. Zivku Zobeu, Borisu Raestu in dr. Dragu Štoku za poslovinne besede ob odprtem grobu, darovalcem vencev in vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti.

Sorodniki in ožji prijatelji

Vsem sorodnikom, znancem, nekdanjim sodelavcem in prijateljem sporočamo, da nas je za vedno zapustil mož, oče in dedek

FRANC ČRNIVEC

invalidski upokojenec

Na pokopnikovo željo smo se od njega poslovili v ožjem družinskem krogu, 11. novembra 1978, na pokopališču v Črnučah.

Zalujoči:

žena Fanika, sinova dr. Rajko, Miro z družino in hči Slava z družino

Sporočam vsem sorodnikom in prijateljem, da me je nenadoma zapustil dragi mož, brat, stric

ŠTEFAN ZAGORJAN

upokojenec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, 15. novembra 1978, ob 13. uri iz Andrejeve vežice na Zalah

Zalujoča žena v imenu vsega sorodstva

Ljubljana, 12. novembra 1978

Sporočamo vsem prijateljem in znancem, da nas je nenadoma zapustil naš dober prijatelj

ANDREJ GRUM

gostilničar

Iskreno sočustvujemo ob izgubi našega dragega prijatelja in znanca. Ohranili ga bomo za vedno v naših srcih

Prijatelji

Ljubljana, 12. novembra 1978

Tanzanija se ne bo pogajala z Ugando

Iz Kampale poročajo o protiofenzivi tanzanijskih čet — Nyerere zavrača pogajanja z Aminom — Poziv iz Alžira

DAR ES SALAM, 12. novembra (Tanjug) — Tanzanijske oblasti danes niso hotele komentirati ugandskih vestí, ki za- trjujejo, da so tanzanijske čete začele ofenzivo proti Ugan- di. Sinoči je namreč radio Kampala prekinil program in sporočil, da so tanzanijske sile poskušale prodreti prek na- rasle reke Kagera, vendar jim to ni uspelo.

Ugandske čete so pred dva tedna napadle Tanzani- jo, osvojile okrog 1800 kva- dratnih kilometrov njenega ozemlja ter Kagero razglasile za novo mejo med državama. »Prijeteljem v Afriki in dru- god po svetu moramo odriči to povedati: razlikovati mora- te med agresivno in nlego- vo živitvijo in razumeti boš- te, da prošnje za posredovanje, ki jih pošiljajo v Kampalo in Dar es Salamu, ne morejo imeti širše vsebine. Tanzanija se nima o tem pogajati,« je izjavil tanzanijski predsednik dr. Julius Nyerere med sre- čanjem s veleposlaniki afri- škanih držav, akreditiranih v Dar es Salamu. Predsednik Nyerere je spomnil, da je v pre- jetoj tanzanijski odločbi, ki je danes od- potoval tudi v Kampalo, da bi poslanico predal tudi ugandskemu predsedniku Aminu.

Set etiopske države podpol- kovník Mengistu je danes od- potoval na uradni in prija- teljski obisk v Tanzanijo, ka- mor ga je povabil predse- dnik Nyerere. V Adis Abebi so izjavili, da je bil obisk dogovorjen še prej in da ni neposredno povezan s spo- rom med Tanzanijo in Ugan- do. Podpolkovnik Mengistu je sicer v petek sprejel osebnega odposlanca predsednika Idiia Amina, ki mu je predal poslanico v zvezi z nespo- razumom med Ugando in Tan- zanjci.

Predsednik Seretse Khama pa je ob ostri obsodbi ugand- ske invazije izrazil solidarnost svoje vlade s Tanzani- jo ter v celoti podpril ukre- pe, za katere se je odločila vlada v Dar es Salamu, da bi zavarovala svoje ozemlje pred bodočimi napadi.

Alžirija je poslala Ugandi enen in bratski pozivi, naj takoj in brez pogojev umak- ne svoje čete s tanzanijskega ozemlja. »Alžirija ne more op- raviti agresije Ugande proti Tanzaniji,« je rečeno v pozivu.

oglašujte v
DELU

Zlata plaketa Edvardu Kardelju

LJUBLJANA, 12. novem- bra (Tanjug) — Član pred- sedstva SFRJ in predsed- stva CK ZK Jugoslavije Edvard Kardelj je večeraj sprejel dr. Aleša Bebelja, predsednika jugoslovanskega sveta za varovanje in izboljšanje človekovega okolja. Dr. Aleš Bebelj je izročil Edvardu Kardelju zlato plaketo, ki jo je organizacija kot priznanje za nje- govo vlogo v prizadevan- jih naše socialistične sa- moupravne družbe na tem področju.

Grško-italijanski manevri

ATENE, 12. novembra (Tan- jug) — Jutri se bodo začeli petdnevni grško-italijanski letalsko-pomorski manevri na območju Jonskega in Sredo- zemskega morja, v bližini otoka Kirete. V Atenah so sporočili, da so končani po- govorji med predstavniki gr- ške vojsne industrije in stro- kovnjaki ameriškega obramb- nega ministrstva.

Odličji za koroške partizane

V Veselah sta ju prejela zveza koroških partiza- nov in Janez Wutte - Luc

CELOVEC, 12. novembra — Predstavniki republiškega odbora ZZB NOV so večeraj v Veselah pri Škocjanu svo- jim koroškim sobojnikom iz- časov narodnoosvobodilne- ga boja izročili dve plaketi, ki jih zveza ZZB NOV podeljuje na dan bora 4. ju- lija. S tem priznanjem, ki ga podeljujejo od leta 1975 da- le, je bil dosežen že odliko- van predsednik zveze koro- škinih partizanov Karel Pru- šnik-Gasper, letošnja odliko- vanca pa sta zveza koroških partizanov in pa Janez Wutte- Luc.

V imenu republiškega od- bora so odlikovancema čes- titali Stane Repar, Bogor Gor- jan in Olga Vipotnik ter pri- tem poudarili, da je odliko- vanje tudi spodbuda za na- daljnje utrjevanje slovenske zavesti in tradicije NOV ter za nadaljnji odpor zoper agresivnost fašističnih sil. Boj proti tem silam tudi danes ni nič manj pomemben kot boj, ki so ga borci bili v NOV. V tem boju pa ima- jo še posebne zasluge prav koroški partizani, edini, ki so se ne samo v Avstriji, marveč v vsem razširjen v o- rožjem in organizirano dvigli v vstajo.

Ko se je zahvalil za odli- kovanje, je predsednik zveze koroških partizanov Karel Prušnik-Gasper dejal, da so koroški partizani začeli boj, da bi do konca izkoreninili nacistično ideologijo, zato bo trajal, vse dokler, dokler Sloveni v Avstriji ne bodo dobili tistih pravic, ki so si jih izbojevali v NOV; to tra- dičijo pa prevzema zdaj tu- di koroška mladina.

M. S.

Najti formulo za učinkovite sosvete

Kreisky omenja »teža- ve« pri reševanju manj- šinskega vprašanja

DUNAJ, 12. novembra — V petkovski proračunski raz- pravi v avstrijskem parla- mentu je avstrijski kancler Kreisky omenil tudi težave, ki nastajajo pri uresničeva- nju zakona o narodnih sku- pinah, sprejetega na pritisk nemško-nacionalističnih sil 7. julija 1976. Kreisky je ob tem priložnosti opozoril na pomen sosvetov, vendar pa je hratl dejal, da je zaradi notranjih težav v manjšin- skih organizacijah v ozirne- sprošču znanega stališča manj- šinskih organizacij prišlo do tega, da nobena od pri- zadebnih manjšinskih organi- zacij ni imenovala svojih predstavnikov v manjšinske sosvete. K temu pa je Krei- sky dodal upanje, da bo moč s sproženo interpretacijo za- kona o narodnih skupinah najti formulo, ki bi omogo- čila, da postanejo sosveti su- stinsko.

Obe osrednji organizaciji Slovencev v Avstriji zavrača- ta sodelovanje v sosvetu, ker bi morali s vstopom vanj sprejeti tudi etno in dušed- mojilski zakonodaje — ta je bila sestavljena po recepi- tu nemško-nacionalnih sil — in ker je sosvet kot pomož- ni organ administrativnega organa povsem brez moči in zato povsem neprimeren za reševanje problemov, ki se postavljajo pred manjšino.

M. S.

Indira Gandhi v Londonu

LONDON, 12. novembra (Tanjug) — Bivša predse- dnica indijske vlade Indira Gandhi je danes priprtovala na enotedenski zasebni obisk v Veliko Britanijo. Gandhijeva se bo v Londo- nu udeležila proslav ob ob- letnici rojstva svojega oče- ta Džavaharlala Nehruja. Če- prav je obisk Indire Gandhi zaseben, jo je po prihodu na letališče Heathrow pozdravil tudi uradni predstavnik bri- tanskega zunanjega minist- rstva. Po uradnem sporedu je britanska vlada hotela s tem izraziti spoštovanje do bivše predsednice vlade dr- žave, članice Commonwealtha.

ISKRICE

Kadar so kritiki različ- nih mnenj, je umetnik sam s seboj v skladu.

O. WILDE

Odkar so ljudje, se je človek premalo veselil. Samo to, bratje, je naš izvirni greh!

F. NIETZSCHE

,Vrh' se bliža

Kubo so zajele »mrzlične priprave« na 6. konferenco neuvrščenih držav

HAVANA, 12. novembra (Tanjug) — Kubo so na široko za- jele »mrzlične priprave« na 6. vrhunsko konferenco neuvrše- nih, prvo, ki bo — septembra prihodnje leto — v Latinski Ameriki. Kubanska agencija Prensa Latina je sporočila, da so pripravani na 6. vrhunski namenili »vrhunsko pri- oriteto« ne le v Havani, ampak v vsej državi.

Posebno pozornost posve- čajo seveda gradnji različnih objektov, najnih za delo in bivanje delegatov iz neuvr- ščenih držav. V toku je gra- dnja konferenčnega centra in velikega hotela v bližini. Ho- tel bo s svojimi 23 nadstrop- ji namenjen delegacijam in tudi častnikom, ki bodo spremljali sestanek.

Objekta si je v teh dneh ogledal predsednik Fidel Ca- stro, ki se je seznanil z de- li pri širjenju dovoljenih av- tni.

Priprave so na Kubi že pre- rasle v veliko kampanjo, saj

ne zajemajo namreč samo gradbenih in organizacijskih prizadevanj, ampak tudi pro- pagandne in politične akcije.

Tako so komiteji za ob- rambo revolucije, sicer naj- močnejše množične organiza- cije, sklenili vsepovsod po državi sklicati posebna izo- braževalna zborovanja in for- mirati diskusijske skupine, ki bodo preučevale zgodovi- no gibanja neuvrščenih in njegov razvoj od prvega vr- hunskega sestanka v Beogra- du do 6. konference v Ha- vani.

Ne glede na to pa so bile socialne sile, ki so svojo pri- hodnost videvale v združitvi z Nemčijo, vedno zelo aktiv- ne: tako na meščanski strani, kjer je bilo prvo znanilo velikomestnega plebiscita, kot tudi na socialnodemokra- ski strani, kjer si je vrsta političnih teoretikov in prak- tikov delala iluzije o revolu- cionarnem nastopu, ki da bi ga skupaj zmogla nemški in avstrijski delavski razred. Po- tem ko je v letih 1918-1920 avstrijska socialna demokra- cija z razveljavno socialno za- konodajo pomirila revolucio- narne razpoloženi proletarijat, jo je buržoazija odločila ter prepustila vodstvo države klerofašizmu, da bi leta 1938 povsem brez odpora poškri- nila pred Hitlerjem.

Brez dvoma je bila avstrijs- ka socialistična stranka tista, ki je v povojnih letih,

tega vprašanja so v zadnjih šestdesetih letih učinkovito iz- končale vse tiste politične sile, ki so idejo vrhunske Nem- čije iz leta 1948 uporabile kot krinko velikomestnemu imperializmu. Vprašanje, ali so Avstrijci pač Avstrijci, ali pa del nemškega naroda, se sprito tega v bolj ali manj prekriti obliki v Avstriji za- stavlja še danes — odhod pa tudi politična aktualnost današnjega praznika.

Zmeda o tem, kaj prava- prav Avstrija je, se je začela že 12. novembra 1918, ko je začela narodna skupščina razglasiti republiko s nem- ško Avstrijo ter jo izrecno predstavila kot del Nemčije. Razredni boj, ki so se to- takrat bili v Nemčiji in stru- žili avstrijsko buržoazijo, de- želnemu partikularizmu, pred- vsem pa Clemenceauju, ki je vztrajal, da Avstrija poplača vse reparacije in zato za vsak primer tudi ohrani ime pora- žene države, gre zlasti za to, da je republika Avstrija dobila ime, ki ga nosi še dan- danes.

MARJAN SEDMAK

Korupcija in afere

V Keniji se vrstijo preiskave v kampanji proti korupciji — Skrivnostno izginotje policijskega funkcionarja

OD NAŠEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, 12. novembra — Sredi številnih antikorupcijskih preiskav in hkratnih ugrabljajev o izginotju enega najvišjih po- licijskih funkcionarjev v deželi, je kenijski predsednik Da- niel Arap Moi večeraj ostro povsili udeležence tajnih nočnih preverjalnih sestankov, naj opuste svoje početje.

»Veliko vem, je dejal pred- sednik, vem, kako dolgo je v kraju v kraj in pri tem me- njajo avtomobile. Ne spim in sem zelo čuječen.«

Predsednik Moi, ki je po izvolitvi po smrti prejšnjega predsednika Kenyate, večer- jat zagotovil, da bo izkore- nil korupcijo in podobne nečedne posle v deželi, je očitno zaukazal vrsto prei- skav zoper visoke državne uradnike in funkcionarje.

Potem ko je pred nedav- nim moral odstopiti kot ken- jski policije, je ob koncu tedna kenjska vlada prek so- dišča izdala tirnico za dolgo- letnim šefom policije v naj- večji pokrajini v deželi, Ja-

mesom Mungajem, Hkrai so zahtevali od vlade sosednjega Sudana, naj izpusti Mungaja, ki je sodeč po nekaterih po- ročilih pobegnil tja.

Mungaj je v središču zani- manja ne samo zaradi protik- orupcijskih preiskav, ki se ga baje prav tako tideo, mar- več predvsem v zvezi z raz- kritjem zarot zoper najviš- je vodstvo v deželi. Gre za enoto komandosov, ki naj bi — kot poroča »Weekly Re- view« — imela nalogo po Kenyati ubiti smrti sedaj- nje predsednika republike in prednika vladajoče stranke Moi, podpredsedni- ka republike in podpredse- dnika stranke Kibakija ter pr- vosodnega ministra in vrhov- nega javnega tožila Njorja. Njorjo je pred dnevi v par- lamentu povedal, da je bil na seznamu za likvidacijo.

Enota, o kateri je veliko go- vora, je bila del policijskih oddelkov za preganjanje ži- vinskih tatov (ki v Keniji niso redka prikazen), a je bila očitno veliko bolj kva- lificirana: pripadniki so bili izurjeni padalci, oboroženi med drugim z orožjem z du- šilci zroka. Kot je izjavil vlada, predsednik, so to eno- to zdaj razmestili v druge enote polovojških formacij.

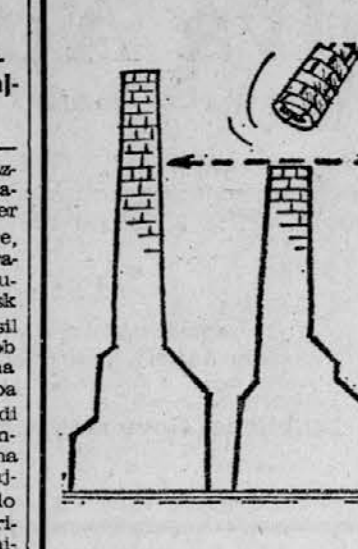
O morebitnih aretacijah v zvezi z zaroto za zdaj ni no- benih uradnih sporočil, prav tako pa tudi ne o njenih re- zisih.

Medtem je policijski komi- sar Mungaj izginil, Sudanski veleposlanik v Keniji je ob tem zanikal, da bi dobil za- htev po izročitvi pobeglega policista in pripomnil, da je bila morebiti sporočena nje- govi vladi »po drugih kana- lih«.

»Vsa en takojšnji časnik po- vsem ne izključuje možnosti, da je bil Mungaj ugrabljen v Keniji. Pred današnjo »Nairo- bi Times« na dveh mestih go- vori o »domnevne« begu čez mejo, opozarja pa tudi, da je bil Mungaj očitno za- pleten v brutalni politični umor poslanca Kairukija, marca 1975.

OGLEDALO

URAVNILOVKA

N. UBOVIĆ, Borba

Decembra bodo volitve v Belgiji

Parlament o novih ustavnih določilih — Kriza je blokirala vlado

BRUSELJ, 12. novembra (Tanjug) — Posebne komi- sije belgijskega spodnjega do- ma in senata so sprejele se- znan šestdesetih novih ustavnih določil, o katerih bo glasoval parlament na jutri- njem javnem zasedanju. Ker so politični vrhovi vladajo- če večine praktično že spre- jele predlagane ustavne spre- menbe, bodo parlamentarne volitve bržčas v podpisnem roku, se pravi 17. decembra, kakor je predlagala vlada Vandena Boeynatsa.

Večji del od 60 novih ustavnih določil se nanaša na vprašanja prihodnje re- gionalne razdelitve belgijske države, druga pa se nanaša- jo na socialno in ekonomsko problematiko, kar bo odloči- nega pomena pri sestavlja- nju nove vlade. Gospodarska kriza v deželi je namreč čitna, politična kriza pa je blokirala vlado pri spre- manju kakršnihkoli odločitev.

Po raziskavah javnega mne- nja naj bi decembrske vo- litve večidel potrdile razme- je moči z lanskimi volitve,

FBI kriv za smrt Martina Lutra Kinga

KNOXVILLE (Tennessee), 12. novembra (UPI) — Martina Lutra Kinga je umoril odred odpuščenih agen- tov Federalnega preiskovalnega biroja (FBI), ki je za- svojo dejavnost odgovarjal neposredno bivšemu direk- torju te ustanove, Edgarju Hooverju. To je izjavil Mark Lane, advokat Jamesa Earla Raya, ki je bil obo- jen, ker da je ubil znanega voditelja ameriških črnov. Lane je v nekem časniku pojasnil, da je to izvedel od dveh sodelavcev sedanjega ameriškega veleposlanika pri OZN Andrewa Younga, ki sta videla tajne dokumente FBI o Luthrovi smrti.

Obnova Keopsove piramide

KAIRO, 12. novembra (AFP) — Veliko Keopsovo pi- ramido blizu Gize bodo na začetku prihodnjega leta temeljito obnovili. Čeprav je ta znamenita stavba, zgra-jena 2600 let pred našim štetjem iz več kot dve mil- jona kamnitih blokov, več kot 4500 let klubovala zoba časa, se je zdaj pokazalo, da tudi piramide niso večne. Ze pred četrst stoletja je s 146 metrov visoke piramide padel granični blok in povzročil smrt treh ljudi. Pred mesecem dni padec novega kamnitga bloka, težkega dve toni, zgolj po srečnem naključju ni zahteval člo- veških žrtv. Potrdili pa je, da je zadnji čas za obnovo starodavne spomenika, ki ga je načela erozija.

Zaščitena kaluga

HABAROVSK, 12. novembra (TASS) — Reka Amur, ki teče skozi sovjetsko pokrajino Habarovsk, je edina reka na svetu, v kateri živi vrsta rib, imenovana ka-

luga. Zaradi odličnega kaviarja, ki ga pridelujejo iz njenih škor, so jo ribiči v zadnjih dvajsetih letih še- tako izžvebili, da so sovjetske oblasti strogo omejile lov nanjo. Na sliki je ribič s plenom, se pravi, z dra- goceno kalugo.

Poševni stolp v Pisi obmiroval

PISA, 12. novembra (AP) — Poševni stolp v tem ita- lijanskem mestu ni več v nevarnosti, da bi se zrušil. Vendar italijanska vlada še zmerom skuša zaustaviti njegovo nagibanje ter ga tako ohraniti prihodnjim generacijam kot pomemben kulturni spomenik.

Italijanski minister za javna dela Stammati je pove- dal, da zajema »zdravljenje stolpa« izgradnjo novega mestnega vodovoda v Pisi (100.000 prebivalcev), kakor tudi prepoved kalciniranih črpanj podzemskih vod v širši okolici stolpa. Stolp je zdaj nagnjen za okrog 5 metrov od navpične osi. Lani se njegov nagib — prvič, odkar so 1913. leta namestili posebne in- strumente — ni povečal. Strokovnjaki so prepričani, da je to posledica preopredanega črpanja vode v nje- govi bližini, kar je stabiliziralo tla in okrepilo temelje stolpa, starega 300 let.

Kolesarji proti onesnaževanju zraka

MADRID, 12. novembra (AP) — Okrog 30.000 kole- sarjev je med posebnim »festivalom«, prirejenim v zna- menje protesta proti avtomobilskemu onesnaževanju zraka, zasedlo središče Madrida. Kljub slabemu vre- menju so demonstranti najrazličnejši starosti več kot tri ure mirno kolesarili po madridskih ulicah ter zadalj nemalo problemov prometni policiji.

Rentgenski aparati virl nevarnosti

BONN, 12. novembra (DPA) — Po uradnih statisti- čnih podatkih predstavljajo rentgenski aparati v prek 2000 ordinacijah, bolnicah in ambulanzah v državi, na- večji kvir umetnega žarčenja. Rentgenski aparati žar- čijo neprimerno več kot katerikoli drugi vir, skupaj z jedrskimi centralami. Znanstveniki se boje, da bi žar- čenje, ki ga doživijo posamezni pacienti, pogosto tudi povsem po nepotrebnem, moglo imeti hude posledice čez mnogo let. Zato nemški zdravilni predlagajo, naj bi bile v sleherni zdravstveni legitiimaciji poleg podat- kov o krvni skupini, celjenjih ipd., zapisane tudi doze ionizirajočih žarčenja. Poleg maksimalne letne doze 0,5 rema, ki je z zakonom določena v ZRN, zdravilni za zdaj še ne razpolagajo z zanesljivimi podatki o zgo- rni meji škodljivosti žarčenja.

PA ŠE TO

BENCINSKA (NE) LAKOMNOST — Dolga vrsta avto- mobilov čaka »super hranco« na bencinski črpalki pri AMZ Slovenije na Titovi. »Do roba, povsem do roba, prosim,« je slišati vsakih nekaj minut. Možica nenadoma obneml. Je res nekdo zahteval za 100 din supra? »Da, za 100 din,« se enkrat ponovi vzrok stopenke. Saj ni pri pravi. Moralo se mu je zmešati. Kaj takega pa se ne... Je slišati čaka- jo. Od nekod se oglašajo morala. Tako je prav, tovariši! Čemu parka, čemu lakomnost? Zgledujte se po skromnem tova- rišu, svetli izjeml!

Vremenska napoved meteorološkega zavoda SR Slovenije

Prognostična karta za 13. november 1978 ob 7. uri

VREMENSKA NAPoved ZA SLOVENIJO

Na Primorskem in v višjih legah bo jasno, v nižinah bo skoraj povsod ves dan nizka oblačnost. Najnižje nočne temperature bodo med -2 in 0, na Gorenjskem do -6, v Primorju, 6, najvišje dnevne malo nad 0, v krajih brez oblačnosti do 8, na Primorskem do 15 stopinj Celzija.

EGLEDI ZA TOREK

Se suho vreme.

Kraj	vreme ob 13 uri	stopinj
Ljubljana	oblačno	0
Planica	oblačno	-1
Brnik	jasno	3
Kredarica	oblačno	0
Maribor	jasno	3
St. Gradec	jasno	3
Celje	oblačno	-1
Novo mesto	jasno	15
Ptuj	jasno	14
Reka	jasno	14
Hvar	jasno	13
Dubrovnik	jasno	15
Zagreb	oblačno	1
Beograd	oblačno	1
Sarajevo	oblačno	-15
Titograd	oblačno	0
Sikopje	oblačno	0
Celovec	oblačno	0
Gradec	oblačno	0
Dunaj	jasno	12
Benetke	jasno	6
Milano	jasno	10
Genova	megla	-1
München	megla	-1
Zürich	polioblačno	17
Rim	polioblačno	17
Paris	oblačno	5
Berlin	oblačno	5
Stockholm	polioblačno	2
Moskva	polioblačno	2

ZA DRUGE KRAJE JUGOSLAVIJE

Ob Jadranu, Hercegovini in Črni gori bo pretežno jasno, drugod po državi bo oblačno.

VREMENSKA SLIKA

Nad Evropo še vedno vztraja obse- no območje visokega zračnega pritiska. Hladen zrak, ki se zadržuje v nižjih plasteh ozračja, povzroča v notranjo- sti Slovenije nizko oblačnost.

Splitski dnevi

42. kongres AIPS je bil priložnost za zanimiva in koristna srečanja

SPLIT — Jugoslavija je bila že drugi gostitelj kongresa mednarodnega združenja tiskar (AIPS). Po Dubrovniku 1976, so se zastopniki športnih novinarjev z vsega sveta tokrat zbrali v Splitu, mestu, ki sodi med največja športna središča pri nas in bo prihodnje leto tudi prizorišče naslednjega in najzahtevnejšega športnega tekmovanja doslej v Jugoslaviji — 8. sredozemskih iger.

Minorijski o tem, ali je prirejanje takih zborov glede na izdatke uместno, so glasovali, vendar je v praksi vendarle tako, da je saldo vselej pozitiven, če pač tisti, ki taka srečanja organizirajo, potem med njihovim potekom tvorno in vsestransko zavestno sodelujejo.

Bilanca splitskih dni je naša družbeni skupnosti ter jugoslovanskemu športnemu novinarstvu še posebej zanimiva, predvsem v kontekstu, češči morebiti v področnem nismo izkoristili prav vseh možnosti,

ga razgovori in vrste stikov s predsednikom občinskega odbora 42. kongresa AIPS, Todom Kurtovićem, predsednikom zvezne konferencie SZDL Jugoslavije.

Okoliščina, da so na kongresu AIPS podili tudi priznanja najboljšima svetovnim športnikom leta 1977 — skakalci v višino iz NDR Rosemarie Ackermann in kubanskega tekača Albertu Juan-toroni, je še povečala mlk splitskih dni. Vnovič se je ob daljšem, neposrednem stiku s športni-ma šampionoma najvišje-ga razreda počutilo, da lahko pride prav na vrh tudi na tem turističnem do-ko-vega udeleževanja sa-mo kompletna osebnost, ne pa kakršnokoli pro-gramiran stroj. Tako Ro-semarie kot Alberto, ki smo ju poznali iz vrste uspešnih nastopov vendarle bolj ali manj površno, sta se izkazala za iskrica, do-stojna, razgledana, urav-novarena človeka, katerih interesi se je zdalo ne končajo na tekmovališču, čeprav je sedanje obdobje njihove življenja seve-da predvsem namenjeno športu. Ackermannova je na primer že končala študij ekonomije, Juan-torena pa se mu še posveča. To da se boji kot to, je na-pravila vtis njuna človeč-tva, zmožnost, da najde-ta priložnost stika z vsakim sogovornikom, z vsako-mur, ki sta ga tudi samo bežno spoznala. Zato naj-zadnje, če je bilo govoru njuno srečanje s folklor-om skupno dejstvo, ko sta si preprosto našla zmožnost, da se združita v mednarodnega športa (med gosti sta bila tudi podpredsednik MOK Juan Antonio Samaranch, sicer španski veleposlanik v SZ, ter Monique Berlioux, direktorica MOK), ne na-zadnje pa se jim je ponu-dila tudi priložnost dalješe.

ki so se ob tako znamenitih gostih kongresa ponu-jale.

A tudi tako: novinarske delegacije iz skoraj 40 de-žal so se lahko znova pre-pričale o naših organiza-torskih sposobnostih, na-posredno so spoznale ut-rup življenja pri nas, do-bile so vtis o razsežnosti MIS 1980, med enodnevnim obiskom v Sarajevu pa tudi temeljito informacijo glede zasnov zimskih olimpijskih iger 1984. Na-ši udeleženci pa so se la-hko pogovorili o vrsti žganih zvezd v zvezi z de-lovanjem športnih novinarjev, spoznali so vrsto pomembnih osebnosti mednarodnega športa (med gosti sta bila tudi podpredsednik MOK Juan Antonio Samaranch, sicer španski veleposlanik v SZ, ter Monique Berlioux, direktorica MOK), ne na-zadnje pa se jim je ponu-dila tudi priložnost dalješe.

Leon Štukelj je na treh olimpijskih igrah — Pariz, Amsterdam in Berlin — osvojil šest odličij, med ka-terimi je bilo kar polovica zlatih. Čestitkam ob visokem življenjskem jubileju so se pridružili tudi njegovi ro-jaki iz Novega mesta, ki so častnemu občanu dolenske metropole izročili veliko pla-keto Novega mesta. V dele-gaciji so bili predsednik skupščine občine Novo mesto Marjan Simić, podpredsednik IS Jože Florjancić, taj-nik Partizana Novo mesto Danilo Kovčević in državna pravkarja v športni gimna-stiki Jasna Dokl.

Vsak dan v naravi
Kljub osmim krizem je pri Mariborčanu Leonu Štuklju, ki je bil rojen v Novem me-stu — tam je tudi preživel svojo mladost — od leta 1927 pa prebiva v Maribo-ru, čutili popolno duševno in fizično vitalnost, kakršna je značilna za ljudi, ki so se znašli v mladosti disciplinirani in podredili naravnemu življenju. Leon je vse do da-nasnjih dni ostal zvest na-čelu iz rane mladosti, ki jo je preživel med svojimi mladostnimi prijatelji, dolenski-mi Sokoli. Še danes ga je moč srečati vsak dan v na-ravi, ko si pri osvajanju ma-riborske Piramide nabira no-vih telesnih moči, spominja svoje življenjske baterije, ki potrebujejo gibanja in sve-žega zraka. Čeprav je že vr-sto let upokojen, je še ve-dno aktiven v pravilniški poklicu, dvakrat na teden s svojim pravilniškim znanjem pomaga v Celju.

Ziva knjiga spominov
Leon Štukelj kot na film-skem traku niza bogato pa-leto dogodkov iz svoje bo-gate športne kariere. Nitišar-mu se ni ušlo iz spomina. Treba se je samo malo za-misliti, priključiti v spomin, in že jih po nekakšnem lo-gičnem zaporedju stresla iz rokava. Mariborčan ne osta-ja na robu današnjih doga-janj. Seveda kaže še vedno največ privrženosti športu in orodni telovadbi, ki jo spre-mlja, pa naj bo to na te-

CIL IN ZDRAV OB PRAZNIKU — Predsednik skupščine občine Novo mesto Marjan Simić izroča Leonu Štuklju veliko plaketo Novega mesta.

Prvak - zvest mladosti

Proslavljeni jugoslovanski telovadec Leon Štukelj je praznoval 80-letnico — Še vedno se nahaja sredi dogodkov

MARIBOR — V krogu svoje družine ter številnih športnih in drugih prijateljev je na svojem domu praznoval 80 let plodnega in ustvarjalnega dela proslavljeni predvojni športnik — telovadec Leon Štukelj, do zdaj naš najuspešnejši olimpijec.

Leon Štukelj je na treh olimpijskih igrah — Pariz, Amsterdam in Berlin — osvojil šest odličij, med ka-terimi je bilo kar polovica zlatih. Čestitkam ob visokem življenjskem jubileju so se pridružili tudi njegovi ro-jaki iz Novega mesta, ki so častnemu občanu dolenske metropole izročili veliko pla-keto Novega mesta. V dele-gaciji so bili predsednik skupščine občine Novo mesto Marjan Simić, podpredsednik IS Jože Florjancić, taj-nik Partizana Novo mesto Danilo Kovčević in državna pravkarja v športni gimna-stiki Jasna Dokl.

Vsak dan v naravi

Kljub osmim krizem je pri Mariborčanu Leonu Štuklju, ki je bil rojen v Novem me-stu — tam je tudi preživel svojo mladost — od leta 1927 pa prebiva v Maribo-ru, čutili popolno duševno in fizično vitalnost, kakršna je značilna za ljudi, ki so se znašli v mladosti disciplinirani in podredili naravnemu življenju. Leon je vse do da-nasnjih dni ostal zvest na-čelu iz rane mladosti, ki jo je preživel med svojimi mladostnimi prijatelji, dolenski-mi Sokoli. Še danes ga je moč srečati vsak dan v na-ravi, ko si pri osvajanju ma-riborske Piramide nabira no-vih telesnih moči, spominja svoje življenjske baterije, ki potrebujejo gibanja in sve-žega zraka. Čeprav je že vr-sto let upokojen, je še ve-dno aktiven v pravilniški poklicu, dvakrat na teden s svojim pravilniškim znanjem pomaga v Celju.

Ziva knjiga spominov

Leon Štukelj kot na film-skem traku niza bogato pa-leto dogodkov iz svoje bo-gate športne kariere. Nitišar-mu se ni ušlo iz spomina. Treba se je samo malo za-misliti, priključiti v spomin, in že jih po nekakšnem lo-gičnem zaporedju stresla iz rokava. Mariborčan ne osta-ja na robu današnjih doga-janj. Seveda kaže še vedno največ privrženosti športu in orodni telovadbi, ki jo spre-mlja, pa naj bo to na te-

pregovorili. Najbolj se je bal nastopa na drugo, komaj je zdržal. Po nastopu se s sodniki niso mogli dogovoriti za o-ceno. Zato je moral še enkrat na orodje. Še bolj je stis-nil svoje, vajo je opravil bre-hibno in tako je osvojil olim-pijsko zlato. Seveda se spo-minja tudi svojih desetak na-krogih. Nastop je vrgel iz tira tudi sodnike, ki so spo-natno zaploskali enkratnemu nastopu velikega olimpijca. Kaj se ne bi spomnil tudi sprejema po uspešnem na-stopu v Parizu, ko so mu ga rojaki pripravili v No-vem mestu. Čeprav so ga ne-kateri mestni velikaši hoteli imeti samo zase, je ostal zvest svojim športnim tova-rišem, ki jih ni pozabil tu-di v največjem siju slave. Tak je namreč Leon Štukelj — skromen, preprost, ple-menit in duhovit.

SLAVKO DOKL

KEGLJANJE

Poudarek množičnosti in kvalitati

LJUBLJANA — Na redni letni skupščini kegljske zveze Slove-nije so sklenili, da je kegljska or-ganizacija pri nas napredovala, do-seđanj razmah te igre pa terj-a tudi v prihodnje čim večji pou-darek na število množičnosti in kvalitati. K temu bo gotovo veliko prispevala samoupravna or-ganizacija, ki ji še doslej poveljuje veliko pozornost.

Kar najboljši rezultate je pri-čevali dosedaj, Milana Amer-ica, ki je v kegljskih komisij v ob-činah in medobčinskih komisij, ki pa doslej še niso začele po-več.

Zborovalci so sprejeli tudi novi statut KZS s poudarkom na ne-posrednem upravljanju in pre-nosu novega športno rekreacijskega in športno telovadnega sistema, ki predvideva razporedno mrežo kegljskih tekmovanj v naši re-publiki, kjer je odzval več tiso-rov novih, sodobnih kegljars.

Na skupščini, ki je sklenila nagradni dodelek, Milana Amer-ica Lovra Šetmanja za uspešno vodenje KZS, so izvolili tudi novo vodstvo. Novi predsednik KZS je dolgoletni športni delavec Slavko Tomin (Črnača), podpredsednik pa Jože Milnar (Trzin). Člani predsedstva KZS so: Lado Golob (Celje), Lado Rogelj (Koper), in Riko Prijon (Kranj), Bojan Drenovec (Ljubljana), Milana Amer-ica (Maribor), Jaka Hreščak (Nova Gorica), Jože Muzlak (Nova Gori-ca), Ivan Brčko (Zasavje) in Mi-lan Sever (Ljubljana, za hova-ling). Za delegate na skupščini KZJ so bili izvoljeni kandidati za predsednika KZJ Avstrie Slavko Tomin, kandidata za predsednika strokovnega sveta KZJ in Riko Prijon, Do-na Klemenčič (Lj) in Mikiav Sever.

Štukelj pa še razmišlja tudi o svoji nadaljni atletski karieri. Po prihodu iz JLA bo prestopil k Novemu mestu. Metod, ki je si skupaj bojevali, za zmago pravičnejšega jutrišnjega dne.

Kot vsem športnikom so se tudi Leonu Štuklju naj-bolj vtisnili v spomin dogod-ki na treh olimpijskih igrah. Na OI v Pariz je potoval poškodovan, sploh ni mislil tekmovali. Vendar so ga to-variši v zadnjem trenutku

bil letos v zelo dobri formi, to-da dalje so ga poškode. Zai-mu je predvsem zaradi EP v Pra-gi, saj bi sicer zlahka izpolnil normo. Tako je evropsko prvenstvo žal spremljal le po televi-ziji.

BRANKO SOBAN — V vseh rekreacijskih nogometnih igrah na področju Ptuj, Sl. Bistrice in Ormoža so končali jesensko prvenstvo. V skupini A je prvak Ajkental s 15 točkami, v skupini Ceter Apache 13 točk, v skupini vzhod Stojnce 16 točk, v skupini zahod pa Lo-venec 12 točk.

KIDRIČEVO — Nogometaši Alu-minija so v prijateljski tekmi premagali ekipo delovne organi-zacije Gradbeni finalisti iz Maribora s 10:0.

D. K.

Roke manj gibčne, srca enako bojevita

Ob namiznoteniskem jubileju so se v Kranju pomerili na turnirju veterani

KRANJ — Leta so vzela nekoliko moči, upočasnila roke, niso pa upognila bojevita srca, tako značilna za nekdanje najboljše slovenske namiznoteniske igralce in igralce, ki so se ob 50. obletnici svoje organizacije po-merili v soboto v Kranju.

Za veterane, bodisi v ovetu 35 let, bodisi blizu sedemdesetletni, ni bila po-membna zmaga, čeprav so se zagrizeno borile za vsako točko. Predvsem je obveljalo olimpijsko nasče-lo — pomembno je sode-lovati, pa preživeti nekaj uric s kolegi, najprej za zeleno mizo, potem pa še v prijetnem kramljanju.

Na turnirju je bilo moč videti vse sloge in razne rekvizite. Od lesenega lo-parja, s kakršnimi sta brata Nemec začela pred 50 leti igrati ping-pong v Murski Soboti, do najno-vejših materialov, ki jih vidimo na zaresnih turnir-jih. Razlika je bila v ta-n-da so na kranjskem turnir-ju prevladovali obrambni igralci, ki so bili sicer v namiznoteniski areni zdra-žnje dobe do pred krat-kim redkost.

Revlja predvojnih pra-kov in tistih v petdesetih letih je pokazala, da leta in kilogrami niso mogli zbrisati ur, prebitih na tre-ninjah, izdelanih udarcev, kombinacij v napadu, učinkovitih potez, s kate-rimi so navduševali ob-činstvo dr. Janez Nemec, dr. Milana Lazar, inž. Stan-ko Reboj, Ljudez Strumbi, Cene Valanter, Mile Aha-čič, Rudi Hlešč, Sandi Po-dobnik, Nada Urban, Mari-ja Pogacar, Judita Boga-taj, Marjana Plut, Majda Trampuz, Bojan Kern, če omenimo le nekatere iz-med slovenskih prvakov in državnih reprezentan-tov, da evropskega prvaka Janeza Tena, ne poi-darjamo posebej.

Kako zanimiva je bila partija med začetnikom namiznega tenisa v Slove-niji dr. Janezom Nemcem, ki je pri 66 letih še prav tako gibčen in živahen, kot je bil desetletja nazaj, in dr. Milanom Lazarjem, zdravnikom v ljubljans-tem kliničnem centru, ka-terega elegantni backhand udarci so še vedno taki, da bi jih lahko slikali za namiznoteniske učbenike. Šele ob koncu tretjega ni-za se je prvenost prevre-la na stran nekoliko mlaj-

šega Lazarja. Potem sta se nasprotnika objela, pora-že. pa je od srca čestital boljšemu in mu zadel še naprej uspešne nastope na turnirju.

Kakšno bi igral še veli-ko boje, če bi ni čas do-puščal, da bi treniral, je dejal Milana Lazar. »Na-tačno vem, kako se mo-ram postaviti, kako sporo-žiti roko, toda včasih ko-rak zastane in zaneslija točka je izgubljena. Človek bi si moral vzeti več časa tudi za takšno obliko splošne, vendar bi se morali veterani srečati.«

»Tako kot se človek ve-dno spominja prve ljube-zni, nikoli ne pozabi tudi na svoj prvi sport.« pravi dr. Janez Nemec. »Zato me vsak namiznoteniski turnir starihjših igralcev pritegne kot magnet, sre-čam se z znanici in prija-telji. Zai mi je le, da me roka zaradi izrabljenega ramena ne uboga več tako in ne morem napadati, kot sem včasih.«

»Petnajst let nisem imel reketa v rokah in če se namiznoteniska zveza Slo-venije ne bi spomnila na-me, ne bi prišla v Kranj.« je pripovedovala nekdanja reprezentantka Marjana Plut. »Klubi bi morali na-rediti več, da bi zadržali igralce tudi še potem, ko so jih kot tekmovalce od-pisali. Če za zdravje ni dobro, če po intenzivnem vsakodnevem trenin-gu nimaš odprtega športa-no udeleževanje. Zato bi morali biti turnirji vete-ranov bolj pogosti, saj nekdanjega igralca pri-pravijo tudi do tega, da začne spet trenirati.«

Prijetno je bilo bor-beno, igralsko zanimivo so-botno popoldne na turnir-ju veteranov v Kranju. Za-to ni čudno, če so se nek-danji prvaki in represen-tanti dogovorili, da ne bo-od »kakoli na stoletnico slovenskega namiznega te-nisa, ampak se bodo sre-čevali večkrat v tolikšnem številu tudi na memorial-nih turnirjih po Sloveniji.

VLADO SLAMBERGER

RAZBURLJIVO, A PRIJATELJSKO — Z veteranskega turnirja v Kranju. Foto: M. Zaplatil

Kadarkoli potrebujete mali oglas

pokličite 061/28 111

sprejem malih oglasov po telefonu v dnevniku Delo

ČGP DELO

TOZD Prodaja

v a b i vestne in natančne sodelavce za opravljanje del oziroma nalog:

KNJIGOVODJA DAVČNIH OSNOV
v podružnici Dela Maribor,

ki mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- končana srednja ekonomska ali druga ustrezna šola
- enoletne delovne izkušnje pri opravljanju enakega ali podobnega dela
- pripravljenost, da opravi dvomesečno poskusno delo

POMOČNIKA SKLADIŠČNIKA
v podružnici Dela Ljubljana

od katerega pričakujemo, da ima:

- končano šolo za prodajalca
- dveletne delovne izkušnje pri opravljanju enakega ali podobnega dela

in je svoj pravičen odnos do dela pripravljen dokazati v dvomesečnem poskusnem delu

RAZMISLITE in poslijite svoje prijave za na-vedena dela z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev, kadroviski službi, Tomšičeva 1, Ljubljana, v 15 dneh po prvi ob-javi.

D. K.

Delovna organizacija

TRGOVINA, n. sol. o.
LJUBLJANA, Beethovnova 11

po sklepu samoupravnih organov

oglaš-a
dela oziroma naloge

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH ZADEV
Oddelek za investicije

1. REFERENTA GRADBENEGA NADZORA

(za dela pri gradbenem nadzoru)
POGOJI: višja ali srednja izobrazba gradbene smeri, 2 oziroma 5 let delovnih izkušenj s po-dročja gradbenega nadzora, strokovni izpit, 3 mesece poskusnega dela
Poštna služba in arhiv

2. VODJE ODELKA

(za dela vodenja poštne oddelka)
POGOJI: višja ali srednja izobrazba ekonomske, komercialne, tehnične, organizacijske ali sploš-ne smeri, 2 oziroma 4 leta ustreznih delovnih izkušenj, 3 mesece poskusnega dela

3. UPRAVNEGA REFERENTA

(za dela prevzemanja, odpiranja, sortiranja in razdeljevanja pošte, priprava dokumentacije za odpremo paketov, urejanje priporočenih pošilk)
POGOJI: srednja izobrazba ekonomske, admini-strativne ali splošne smeri in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj ali osemletka, znanje stroje-pisja in 5 let ustreznih delovnih izkušenj v poštni službi in 3 mesece poskusnega dela

4. KURIRJA

(za dela prevzemanja, prenašanja in oddajanja poštne pošte in denarja)
POGOJI: osemletka in 1 leto ustreznih delovnih izkušenj ter 1 mesec poskusnega dela

GOSPODARSKO RAČUNSKI SEKTOR

5. FINANČNEGA MANIPULANTA

(za opravljanje del zbiranja, sortiranja in odla-ganja dokumentacije v oddelku potrošniških po-soj)
POGOJI: osemletka, 6 mesecev delovnih izkušenj s področja navedenih del, 1 mesec poskusnega dela

TOZD UVOZ IZVOZ ZASTOPSTVA

IN KONSIGNACIJE
Poslovna enota LES IN PAPIR

6. SAMOSTOJNEGA REFERENTA

KOMERCIJALNE ADMINISTRACIJE
POGOJI: srednja izobrazba ekonomske, komer-cialne, upravno-administrativne ali splošne sme-ri, 5 let delovnih izkušenj na področju uvoznih izvoznih komercialno-administrativnih del, znanje stroje-pisja, pasivno znanje enega svetovnega je-zika in 3 mesece poskusnega dela

TOZD LESNI IN GRADBENI MATERIAL

SKUPNE SLUŽBE TOZD
(Ljubljana, Gerbičeva 101/II)

7. FAKTURISTA

POGOJI: srednja izobrazba ekonomske, komer-cialne, administrativne ali splošne smeri in 1 leto ustreznih delovnih izkušenj ali osem razre-dov osnovne šole, 3 leta ustreznih delovnih izku-šenj in 2 mesece poskusnega dela

Poslovna enota — Trgovina z lesnim in gradbe-nim materialom
Ljubljana, Titova 52

8. PRODAJALCA

(Oddelek keramike in vodovodno-inštalaterskega materiala)

9. PRODAJALCA

(Oddelek tapete)

10. TRESH PRODAJALCEV

(Oddelek kemije)
Za opravljanje del in nalog prodajalcev v vseh treh oddelkih se zahteva srednja izobrazba ali KV delavec ekonomske, komercialne, tehnične ali blagovne smeri, 1 leto ustreznih delovnih izku-šenj in 2 mesece poskusnega dela

11. ODELKOVODJE

(Oddelek kemije)

12. ODELKOVODJE

(Oddelek orodja in okovje)
POGOJI: srednja izobrazba ali KV delavec eko-nomske, komercialne, tehnične ali blagovne sme-ri, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj in 3 me-sece poskusnega dela

13. TRESH SKLADIŠČNOTRANSPORTNIH

DELAJCEV
POGOJI: 4-8 razredov osnovne šole, 1 leto de-lovnih izkušenj in 2 mesece poskusnega dela

14. REFERENTA POTROŠNIŠKIH POSOJIL

POGOJI: srednja izobrazba ekonomske, komer-cialne ali splošne smeri ali osemletka in 2 ozi-roma 5 let ustreznih delovnih izkušenj, 3 mesece poskusnega dela

15. BLAGAJNIKA

POGOJI: srednja izobrazba ekonomske, komer-cialne, blagovne ali splošne smeri ali KV proda-jalec in 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, zna-nje stroje-pisja in 3 mesece poskusnega dela

Poslovna enota TRGOVINA Z LESNIM IN GRADBENIM MATERIALOM, Domžale

16. SKLADIŠČNOTRANSPORTNEGA

DELAJCA
POGOJI: 4-8 razredov osemletke, 1 leto delo-vnih izkušenj in 2 mesece poskusnega dela

Poslovna enota LESNI REPRROMATERIAL
Ljubljana, Gerbičeva 101/II

17. KOMERCIALISTA

(za nabavo in prodajo kemijskih izdelkov)
POGOJI: srednja izobrazba kemijske, ekonom-ske ali splošne smeri, 2 leti ustreznih delovnih izku-šenj, mogoč je vstop pripravnika z visoko ali višjo izobrazbo in 3 mesece poskusnega dela

Poslovna enota PRODAJA STAVBENEGA
POHISTVA PO NACRTIH
Ljubljana, Gerbičeva 101/II

18. KOMERCIALNOTEHNIČNEGA

REFERENTA
POGOJI: višja ali srednja izobrazba ekonomske, komercialne ali tehnične smeri, 3 leta oziroma 5 let delovnih izkušenj v komercialni in 3 mese-ce poskusnega dela

TOZD INŽENIRING IN OPREMA

Poslovna enota PROJEKTIVA
Ljubljana, Mestni trg 10

19. TEHNIČNEGA RISARJA

POGOJI: KV delavec ali 8 razredov osnovne šole, 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, točaj za tehničnega risarja in 2 mesece poskusnega dela

Za vsa dela oziroma naloge se delo združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Osebnih dohodek je določen s pravilnikom o osnovnih in meritih za delavce in izplačilo sred-stev za osebne dohodek.

Kandidati naj vložijo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev v 15 dneh po objavi v Sektorju za kadroviski in socialne zadeve DO Slovenijales, trgovina, Ljubljana, Ti-tova 21. Kandidate bomo o izbiri pisarno ob-vestili do 31. 12. 1978.

8466

AVTO magazin

VIZA S PEČATOM

Vozili smo (in preizkusili) najnovejši francoski izdelek citroen, visa

KJE SO NAŠE CESTE?

Vedno večji razkorak med naglim razvojem prometa in modernizacijo naših cest

PO NESREČI-VOZITI ALI NE?

Kaj svetujejo psihologi ponesrečenim voznikom

AVTO magazin

ŽE PRI VAŠEM PRODAJALCU ČASOPISOVI!

PRIPOROČAJO VAM

NACMIAS

Trst - Via San Lazzaro 17 - telefon 60-825

Ekzkluzivna moška oblačila najboljših znamk, modeli visoke mode

AQUASCUTUM SIMON

ACKERMAN

ABLA di N. Blasi

STORM Confessioni

AVON di P. Celli

STEFANO DONATI

ZANELLA

TRST - VIA SAN LAZZARO 17 - TELEFON 60625

NACMIAS

Na Opčinah (Trst)

Narodna ulica 87
(vokal z Bazoviško ulico)

VSE ZA SPORT
IN REKREACIJO
NAJBOLJSIH ZNAMK
IN PO UGODNIH CENAH

EURJAPAN

ulica Valdirivo 30 —
prvo nadstropje

TRST

NAJVEČJA RAZSTAVA
FOTO-KINEMATOGRAF-
SKEGA MATERIALA
VSEH ZNAMKI

CENE ZA IZVOZ — Nekaj primerov:

CANON A 1 50/1,8	430.000 lir
CONTAX RTS Zeiss 50/1,4	570.000 lir
YASCHICA FR 50/1,7	235.000 lir
NIKON FM (BODY)	345.000 lir
ASAHI PENTAX MX 50/1,7	290.000 lir
ASAHI PENTAX ME 50/1,7	250.000 lir
FUJICA 705 50/1,8	163.000 lir
FUJICA 60 50/2,2	130.000 lir
OLYMPUS OM 50/1,8	230.000 lir
OLYMPUS OM 2 50/1,8	360.000 lir
MINOLTA XG2 50/1,7	250.000 lir
MINOLTA XD7 50/1,7	390.000 lir
LEICA R3 Black 50/2	780.000 lir

Profesionalne kamere:

BRONICA ETR	590.000 lir
HASSELBLAD 50 C/M	955.000 lir
MAMIYA RB 67 Pro. S	620.000 lir
MAMIYA Golden Kit (RB 67 Pro. S 50 mm + 180 mm + kovček)	1.350.000 lir

VIVITAR
40 odstotkov popusta na objektivih in zoom serije I in navadnih.
Fleš Vivitar 283 po 90.000 lir.
Ta ponudba velja do izčrpanja zalogi!

Imamo ekskluzivno zastopstvo Vivitar!

Pri nas dobite: objektiv VIVITAR Serije 1 ter fleše VIVITAR 283, VIVITAR 365 in Metz 45 CTT, nadalje: MULTIBLITZ (fleš za ateljeje), DURST RCP 20, DURST RCP 40 (za razvijanje v barvnem papirju), DURST Laborator 1.200 in DURST Laborator 900 (povečevalnik). Vsakemu kupcu lepo darilo!

VSE ZA AMATERJE IN PROFESIONALCE!

POZOR:
Navedene cene aparatov so izvozne cene, ki jim je treba dodati minimalen strošek za izvozno dokumentacijo.

DINCONTI

Ul. Coroneo 33 — telefon 762381
(v središču mesta)

PRODAJA NADOMESTNIH DELOV

Ob sobotah odprto

NOVOST ZA »DYANE 6«

Streha iz plastike »HARD-TOP« namesto
platnene. Preprosta zamenjava!

TRST

proti mrazu

moški želi praktična oblačila, ki jih hitro izbere, primerna današnjemu življenju. IL LAVORATORE predlaga veliko modelov, za vse okuse, po pravi ceni!

pulover iz shetlanda 10500 lir; cardigan iz shetlanda z usnjenimi gumbi 15500 lir; žametne črtaste hlače 14500 lir; flanelaste hlače iz čiste volne 19500 lir; obleka z brezrokavnikom 59000 lir; obleka iz čiste volne, z brezrokavnikom 89000 lir; loden 29000 lir, originalni tirolski loden 59000 lir; plašč iz čiste volne, model trenčkot 89000 lir

IL LAVORATORE

VIDEM
(UDINE)
ul. cangiani 12

TRST,
korzo Saba 15

POTREBUJETE AVTORADIO?

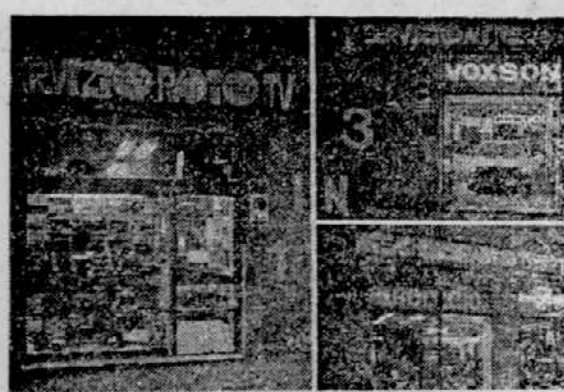
... torej se oglašite pri nas! Naša služba SER-
VIZIO AVTORADIO vas reši slehernih skrbi, saj
poleg prodaje radijskih sprejemnikov s vsemi po-
trebnimi dodatki nudi tudi montažo v lastnem mon-
tažnem oddelku. V primeru kakršnekoli okvare vam
ni treba iskati tuje pomoči, ker vam jo nudimo v
lastnem, sodobno opremljenem laboratoriju.

PHILIPS	brez garancije	s garancijo
Avtoradio om. fm.	70.000 lir	75.000 lir
Avtoradio om. fm.	50.000 lir	56.000 lir
Avtoradio om.	35.000 lir	39.000 lir
Kasetni radio	65.000 lir	76.000 lir
Kasetni radio stereo	93.000 lir	103.000 lir

AUTOVOX	brez garancije	s garancijo
Avtoradio om. ol.	30.000 lir	33.000 lir
Avtoradio om. fm.	50.000 lir	56.000 lir
Kasetni radio stereo	65.000 lir	71.000 lir
Kasetni radio stereo om. fm.	70.000 lir	79.000 lir
Kasetni radio stereo om. fm.	130.000 lir	139.000 lir

VOXON	brez garancije	s garancijo
Prenosni avtoradio	20.000 lir	24.000 lir
Kasetni radio stereo	75.000 lir	82.000 lir
Kasetni radio fms.	100.000 lir	119.000 lir

RADIO TELEX
TRST

GRUNDIG	brez garancije	s garancijo
Avtoradio om. fm.	75.000 lir	80.000 lir
Avtoradio om.	40.000 lir	49.000 lir
Kasetni radio stereo om. fm.	120.000 lir	128.000 lir
Kasetni radio stereo om. fm.	160.000 lir	170.000 lir

PIONEER	brez garancije	s garancijo
Kasetni radio stereo	115.000 lir	120.000 lir
Kasetni radio stereo fms.	140.000 lir	148.000 lir
Avtoreverse	100.000 lir	108.000 lir

BLAUPUNKT	brez garancije	s garancijo
Avtoradio am.	35.000 lir	38.000 lir
Kasetni radio	140.000 lir	150.000 lir
Kasetni radio	179.000 lir	179.000 lir

VIA SETTEFONTANE 27 — TRGOVINA: GRAMOFONSKÉ PLOŠČE — RADIO — TV SPREJEMNIKI
TELEFON 790904

VIA SETTEFONTANE 27/3 — AVTORADIO SERVIS / MONTIRANJE — TELEFON 790904

VIA SETTEFONTANE 36 — LABORATORIJ — SERVIS ZA RADIO IN TV SPREJEMNIKE —
TELEFON 722211

ASAHI	brez garancije	s garancijo
Avtoradio om. fm.	40.000 lir	45.000 lir
Kasetni radio stereo om. fm.	97.000 lir	115.000 lir
Kasetni radio stereo om. fm.	135.000 lir	150.000 lir
Avtoreverse		

SEKURA	brez garancije	s garancijo
Kasetni radio stereo om. fm.	69.000 lir	75.000 lir
Avtoradio om. fm.	40.000 lir	45.000 lir
Avtoradio	15.000 lir	18.000 lir
VOXIN om. fm. stereo	75.000 lir	85.000 lir

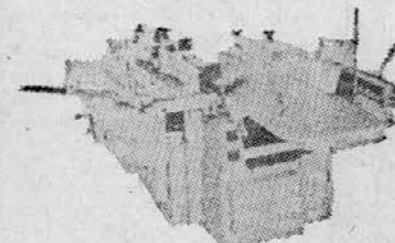
SCHARP	brez garancije	s garancijo
Avtoradio om. fm.	68.000 lir	75.000 lir
Kasetni radio stereo om. fm.	105.000 lir	115.000 lir

METRO	brez garancije	s garancijo
Kasetni radio stereo om. fm.	115.000 lir	125.000 lir
Avtoreverse		

FULTON	brez garancije	s garancijo
Kasetni radio stereo om. fm.	100.000 lir	115.000 lir

TLM	brez garancije	s garancijo
Kasetni om.	40.000 lir	45.000 lir
Kasetni om. fm.	50.000 lir	58.000 lir

mario bevilacqua
TRST VIA CONTI 9 tel. 793071

VSI SPECIALNI IN TRADICIONALNI
STROJI ZA MIZARSTVO
IN MEHANIKO

V našem skladišču imamo tudi veliko
izbiro rabljenih strojev.

OBIŠČITE NAS ALI NAM PIŠITE!
Jamstvo — nadomestni deli
V ITALIJI LAHKO KUPITE
NA OBROKE DO 12 MESECEV
OB SOBOTAH ZAPRTO!

Konfekcija

NORLON

CENTRO MODA

TRST — Ul. Roma 28

DANAŠNJE NOVOSTI PO VČERAJSNJIH CENAH

VELIKA IZBIRA KONFEKCIJE
ZA LETOŠNJO JESEN
IN ZIMO

NORLON - konfekcija za vse

Trgovina

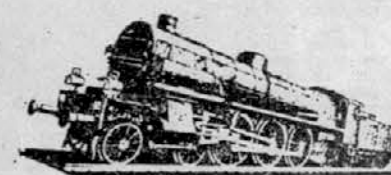
ORVISI

TRST — Ul. Ponchielli 3
— ul. S. Lazzaro 12

Nudimo veliko izbiro najrazličnejših igrar, s katerimi bo dedek Mráz osrečil
vaše otroke.

Pri nas imate na izbiro tudi številne okraske za novoletno jelko.

ORVISI — 65-letna tradicija v prodaji igrar

REALIZACIJA:

OGLASNI ODDELEK

UFFICIO PUBBLICITA TRST, UL. MONTECCHI 6
— TEL. 76 14 20

EKONOMSKO-PROPAGANDNE STORITVE
V ITALIJI IN JUOSLAVIJI

Veletrgovina obutve VANUZZO

TRST, ul. Genova 21 - d

Za letošnjo jesen in zimo nudimo
na tisoče parov modnih
čevljev za moške, ženske in otroke.

Po zelo konkurenčnih cenah!

Obiščite nas!

Parfumerija

JOLLY PARRUCCHE

TRST, Drev. XX Settembre 9 —
tel. 750-270

nudi:

- vse znamke parfumov
- šampone in lake za lase
- ličila za ustnice
- kompletne ličil za oči itd.

POSEBNI POPUSTI ZA FRIZERJE

Cilj smučarskih skakalcev v sezoni je 5. svetovno prvenstvo v Planici

Letos se bodo skakalci z vsega sveta zbrali že na 27. turneji Intersport, ki združuje štiri skakalnice — Druge prireditve bodo priprave na boje za naslov prvaka v poletih sredi marca 1979

Od 30. decembra do 6. januarja se bodo najboljši smučarski skakalci z vsega sveta spet pomerili na skakalnicah v Oberstdorfu, Garmisch-Partenkirchenu, Innsbrucku in Bischofshofenu za nadvse laskav in vabilni naslov zmagovalca 27. turneje Intersport. Prireditelji so se krepko zavili rokave in pripravili še kopico novosti, da bi turneja privabila čim številneje in kar najbolj kvalitetno skakalno karavano.

Vseko leto je noveletna turneja velika in pomembna preizkušnja pred tem ali onim prvenstvom. Vseko drugo leto je to nekakšen uvod v boje na svetovnem prvenstvu ali olimpijskih igrah, čeprav tudi uspeh na turneji sam ni vsakokrat skakalca mnogo pomeni. Mnogi trdijo, da je zmaga na turneji celo pomembnejša od uvrstitve na svetovnem prvenstvu, saj je konkurenca močnejša, ker ni omejitve števila nastopajočih po posameznih državah.

Glede na to, da bo vrhunec letošnje sezone V. svetovno prvenstvo v smučarskih poletih marca v Planici, je seveda turneja za nas še posebno zanimiva. Letalce bolj ali manj poznamo, pa vendar lahko še noveletna turneja Intersport odgovori na mnoga vprašanja pred planiškim tekmovanjem. Ne le glede udeležbe, temveč tudi o pripravljenosti in formi posameznih skakalcev.

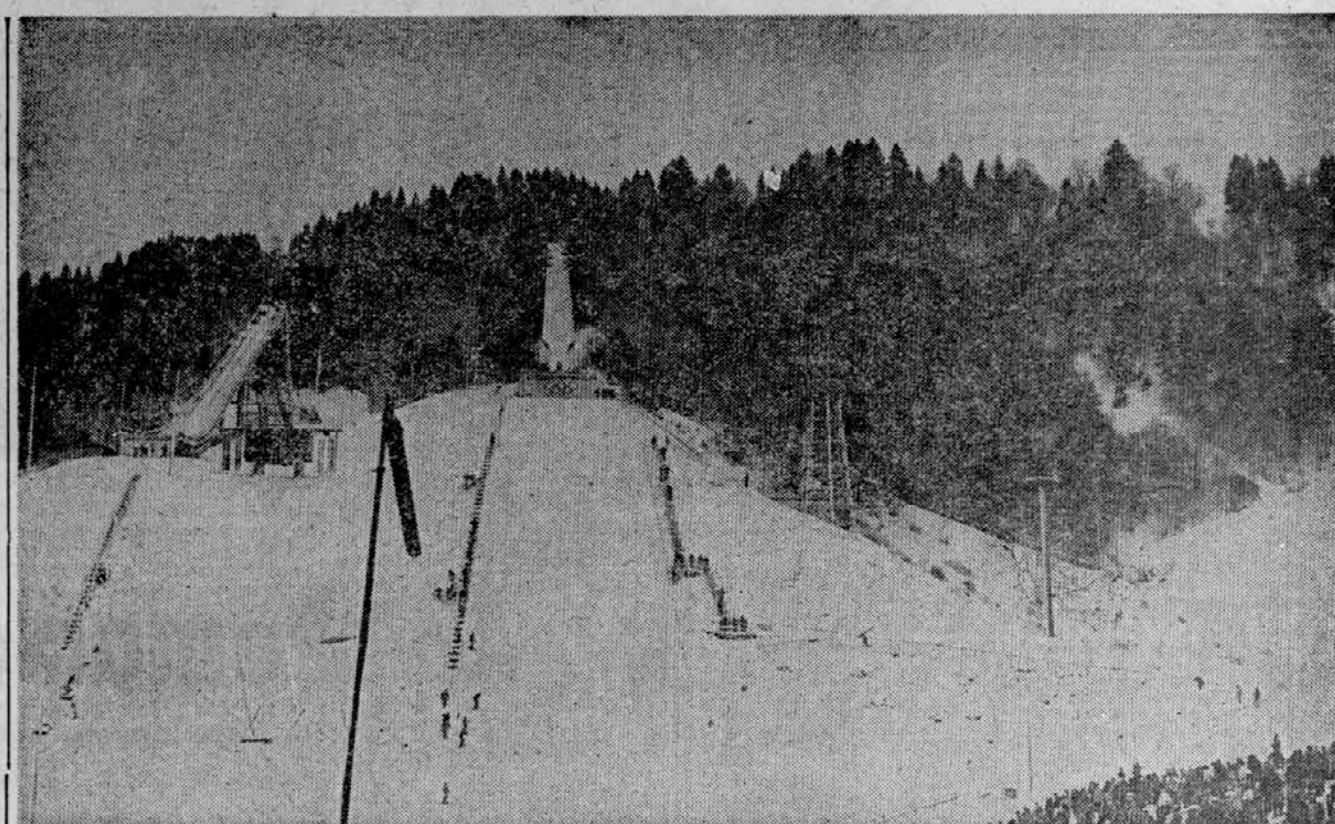
Letos so preuredili tudi olimpijsko skakalnico v Garmisch-Partenkirchenu, na kateri ima rekord še vedno Raška (ČSSR) s 97 m iz leta 1971. Prav ta rekord pa naj bi zdaj na modernejši skakalnici padel. Da pa skakalci ne bi prišli na prenovljeno skakalnico povsem nepripravljeni, bo letos mednarodni skakalni tekmovanje pripravljeno prav na tej skakalnici. Zanjaja leta je bil namreč takšen skakalni tabor v

Oberstdorfu. Mednarodni teden treninga bo letos od 11. do 17. decembra, med njim pa bo tudi nekaj prirediteljskih tekmovanj.

Ker se v smučarskih skokih pojavlja vedno več tehničnih novosti, tudi kar zadeva ocenjevanje in točkovanje na tekmovanjih, so organizatorji turneje letos pripravili še poseben seminar, ki bo od 1. do 4. januarja v Innsbrucku. Da bi bila udeležba kar najboljša, so na stroške organizatorjev turneje povabili po dva strokovnjaka iz vsake države. Tako se bodo zbrali strokovnjaki za gradnjo skakalnic, pa za aerodinamiko, pripravo skakalnic, tekmovalne pravil-

nike, ocenjevanje, sodniki in trenerji. Tako dobiva noveletna turneja še širše razsežnosti, kar lahko skakalnemu športu samo še koristi. To je gotovo še korak naprej, kar samo potrjuje, da si je turneja v zadnjih letih povsem opomogla po krizi, ki je že grozila, da bodo morali to tekmovanje ukiniti.

Veliko zaslug za to ima gotovo pokrovitelj, združuje Intersport, ki pa je seveda samo sebi pripravilo nadvse uspešno relikvijo in že dosega z njo tudi velike poslovne uspehe. Tako bo turneja letos že devet let zapored pod pokroviteljstvom tega združenja.

OLIMPIJSKI STADION V PARTENKIRCHENU — Tu bo letos tudi mednarodni teden treninga smučarskih skakalcev. Foto: S. T.

Peti štart na Ol Irene Szewinske?

Velika poljska atletinja je tekmovala in osvojila zlato kolajno že v Tokiu — Je tudi v ekipi za Moskvo?

Pred vzhodom na veliki olimpijski stadion v Tokiu je plošča, kjer so zapletli vsi zmagovalci olimpijskih iger leta 1964. Med imeni zmagovalcev poljske škatle šteje 100 m je v ploščo vrezano tudi ime Irene Kirszenstein, današnje velike dame svetovne atletike — Irene Szewinske.

Od olimpijskih iger v Tokiu je minilo že dobrih 14 let. 11. oktobra 1964, ko je osvojila svoje prvo olimpijsko kolajno — srebrno v skoku v daljavo — je Irene šela 18 let. Nekaj dni zatem je Irene še enkrat stopila na zmagovalno stopnišče olimpijskih iger, tokrat na najvišjo. V štafeti 4 x 100 metrov si je priborila svojo prvo olimpijsko kolajno. Štiri leta kasneje je bila v Mexicu tretja na 100 m ter prva na 200 m. V Münchnu je že nastopila kot mamička. Bila je sicer tretja na 200 m. Mnogi so menili, da je tega kriv sin Andrej. Govorili so, da bo Irene končala kariero.

V Montrealu je spet zablestela. Z zmago na 400 m je osvojila še svoje tretje olimpijsko zlato. Med gostovanjem na Japonskem so prijazni do mladinke Ireni posvetili celo televizijsko oddajo. »Vprašali so me, če bom sodelovala na olimpijskih igrah v Moskvi. To bi bil namreč že moj peti olimpijski nastop,« je pripovedovala po koncu turneje. »Nisem odgovorila povsem pritrilno, čeprav si nastopa zelo šelim. Vse bo odvisno od prihodnje sezone. Letošnja namreč zame ni bila uspešna. V Pragi sem osvojila le dve bronzasti kolajni. Pestile so me poškodbe, tako da

nisem redno trenirala. Če bo v prihodnji sezoni bolje, bom šla v Moskvo, sicer pa ne. Kariero bi namreč rada končala kar se da uspešno. Nekateri novinarji so že pisali, da bom v Moskvi nastopila v teku na 800 metrov. To seveda ni res. V prihodnji sezoni bom trenirala predvsem 200 in 400 metrov, morda tudi 400 metrov ovir.«

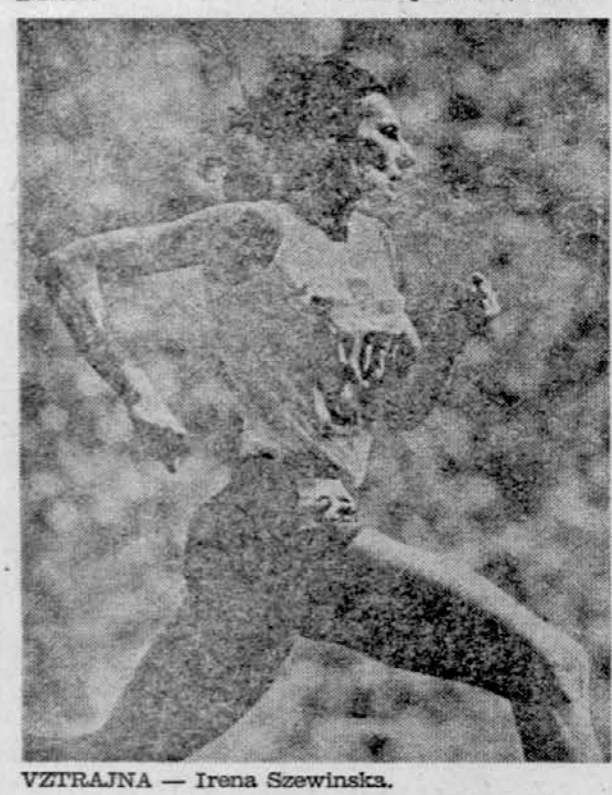
— V štirinajstih letih ste tečili s vrsto najboljših atletinj na svetu. Katerih se najbolj spominjate?

»Začela sem v obdobju, ko so na kratkih proгах prevladovali Američanke. Wilma Rudolph sta nasledili Tyus in McGuire, takrat pa se je pojavila tudi Avstralka Boyle. Kasneje so prevladovali Evropejke a Stecherjevo na čelu. Danes vladata Kochova in Goehrowsa.

— Kochova vam je letos odvzela dva svetovna rekorda, na 200 in 400 metrov.

»Da, res je. Toda doslej sva le štirikrat tekli skupaj. Lani sem jo v Düsseldorfu premagala na 400 m. Letos v Pragi ni imela enakovredne nasprotnice. Marita je izredno nadarjena in ima vse potrebne kvalitete za vrhunsko dosežke. Toda o njeni prihodnosti klub temu precej dvomim. Premalo tekmuje, precej manj kot jaz, čeprav je kar 11 let mlajša. Ko pomislim nanjo, se vedno zgledam v njenih letih. Kako je atletika napredovala v teh 14 letih. Spremembe so se metode treninga, izboljšale so se razmere za delo. Menim, da je današnja generacija precej lažje kot je bilo nam.«

Tako Irene Szewinska, ki bo ne glede na to ali bo nastopila v Moskvi ali ne, za vedno ostala zapisana v zgodovini krajiške športov.

VZTRAJNA — Irene Szewinska.

Geslo je — napadajte

FC Kaiserslautern, ki mu nihče ni pripisoval posebnih možnosti, se je v I. ligi ZRN že utrdil na vrhu lestvice

Pred pričetkom letošnjega prvenstva v eni najkvalitetnejših evropskih nogometnih lig, v »Bundesligi«, prav nihče ni dal niti nekaj odstotkov možnosti enemu od »malih« klubov nemškega nogometa, FC Kaiserslautern. Ta že od časa velikega Fritzla Walterja izza petdesetih let ni imel skorajda nikakršnih uspehov.

Takrat je resda Walter nekaj let s svojimi soglasniki iz moštva novopečenih svetovnih prvakov prevladoval s svojimi na kratko imenovanim »feca«-jema v zahodnemem nogometu, a z Walterjem odhodom je tudi Kaiserslauternovo obdobje »apostolskega zahodnememškega nogometa« bilo skorajda za vedno minilo.

Letos pa se je klub iz manj bogatega okrožja Pfalza, iz mesta, ki šteje le dobrih 80.000 prebivalcev, povzpeli kar po prvih korakih na vrh »Bundesligi«, in tam si je zdaj pridobil utrdilo že za nekaj točk naslova pred velikimi nasledovalci, Hamburgem, frankfurtskim Eintrachtom, pa Bayernom.

Kdo naj bi bil najbolj za služben za tak uspeh si še niti najbolj zvesti privrženci »lauterjev« niso na jasnem. Tu je novi trener, 44-letni »Kalle« (Karl-Helz) Feldkamp, ki doslej sploh še ni treniral kluba največjega nemškega razreda. Tu je tudi novinec, bivši Schalkejeve igralce Hannes Bongartz. Veliki Obilakov konkurentiz za Brantovega Schalkejevega obdobja, kasneje največje razočaranje za navijače iz Gelsenkirchena. Zaradi slabe igre Bongartz tudi ni odstopil v Argentino.

Moštvo se od lanskega osmega mesta ob koncu sezone torej ni kaj bistveno spremenilo. Zaradi odhoda dveh standardnih članov prvega moštva, Stiekla (v ZDA) in Wilhelmija (v drugo ligo), predvsem pa zaradi odhoda trenerja Ericha Ribbecka (K nogometni zvezd), so skorajda vsi pričakovali nazadovanje. Feldkamp in prosuli Bongartz pač nista bila dovolj velika zagotovila za napredovanje.

Zato je prav vzpon zdaj vodilnega v I. ligi dokaz za to, da je nogometni dokaz negov, da svetovne sarme po sebi ne veljajo veliko, da favorizirani njihova vloga sama zase nič ne zaleže. Kaiserslautern je prav gotovo tudi dokaz, da zavzeto delo rojeva sadove zlagoma. Ze trener Weise, ki je pred Ribbeckom delal v Kaiserslau-

TRAINER — Karl-Helz Feldkamp.

IGRALEC — Hannes Bongartz.

Deyni še no dajo miru

Eden najboljših poljskih nogometašev Kazimierz Deyni na ter njegova žena Maria po svetovnem prvenstvu v Argentini še nista imela mirne noči. Vsako noč neprijetni rojaki mečejo kame in njuna okna, tu zmerjajo in pišejo po zidovih hiše. Poljaki namreč še zdaj niso odpuščili Deyni za streljanje enajstmetrovke na amundlatu na tekmah v Argentini. Deyni je izjavil, da v takem vzdušju ne živi več. Dobil je ponudbo iz Manchester Cityja, vendar ga poljska nogometna zveza ne pusti v tujino.

temu, je polsogoma gradil današnje moštvo. Weise je bil tisti, ki je imel dober nos za vratarje. Tako je leta 1974, še pred SP, prav z njegovim posredovanjem podpisal pogodbo Ronnie Hellström, odlični švedski vratar, že prej je h klubu pristopil Toppmöller, zdaj eden najboljših strokovnjakov »Bundesligi«, pa Riedl, zdaj eden neustrašnih Bongartzovih pomočnikov v srednji vrsti. Ribbeck je h klubu pripeljal Sveda Wendta, nevarnega levokrilnega napadalca, pa desnokrilnega bivšega reprezentanta Rainerja Geyja (iz Fortune), seveda je tudi Bongartzov angažma treba pripisati še Ribbecku.

Ribbeckovo (in Weisejevo) delo je nasledil Feldkamp, trener, ki se razburi ob vsaki podaji svojih igralcev proti lastnemu golju. Je namreč dosledni pristnik napadalnega nogometa, tako da gre moštvo v vsako igro z enim samim navodilom — napadajte!

Uprava Kaiserslauterna je pač imela veliko srečo, ker se je odločila za trenerja Feldkampa, pravi nogometaš Bongartz. »Najla igra se je spremenila, Feldkamp je igro precej predrugačil. Napad je vse, pri tem pa imamo tudi igralci iz srednje vrste in iz obrambe pomembno vlogo. Srednji krilec Neuses je dober primer. Ta igralec ves čas drži vse niti naše obrambe, pa še najnapadalnejši od nas vseh je,« pravi Bongartz.

»Tako tudi nimamo igralca, ki bi edini imel na skrbi vodenje igre,« se pristavljajo bivši član Schalkeja, »Takaka nogometaša, na katerega bi se morala osloniti celotna enajstmetra, v zvezi ligi sploh ni več. Pri nas se v vodenju igre izmenjujejo vsi trije člani vrste za zvezo, Riedl, Melzer in jaz; eden drugega dopolnjuje, podpiramo. To je tudi razlog, da smo tako dobri. Moštvo je kot eden, vsi vemo, da moramo biti enotni, za uspeh se temu moramo podrediti,« je še dodal Bongartz, ki mu je bil v mladosti leta za vzor Günther Netzer. »A zdaj je čas velikih igralcev mino. V modernem nogometu ima vsak nogometaš nasprotnega igralca, ki ga zasleduje kot »agonista,« pa tako vsak prevelik individualist sploh ne more priti do izraza.«

SP v Braziliji?

Svetovno nogometno prvenstvo v nogometu 1. 1986 utegne biti v Braziliji, če Kolumbija ne bo do sredine t. m. potrdila FIFA, da je vendarle sposobna organizirati tako zahtevno prireditev kot je svetovno prvenstvo. To je izjavil predsednik FIFA J. Havelange, potem ko se je popeljal na tem problemu pogovarjal s predsednikom brazilske športne konfederacije E. Nunezom.

Havelange je zaslužben zaradi kolumbijskih trditelj, da ta država verjetno ne bo mogla prevesti organizacije SP zaradi prevelikih stroškov. V tem primeru, ko že mora biti SP v Ameriki, so samo tri države sposobne, da v kratkem roku uspešno organizirajo prvenstvo. To so Brazilija, Mehika in ZDA.

Toda medtem pa prihajajo iz pristojnih športnih krogov Kolumbije govorice, češ da kolumbijska vlada doslej še ni preučevala možnosti o odpuščenju SP, vendar pa tudi ne bo tako tjavendan prevzela odgovornosti, če bo sodila, da jih ne bo mogla izpolniti.

Portugalski kolezarji kaznovani

Portugalska kolezarska zveza je kaznovala 5 svojih kolezarjev, ki so samovoljno nastopili na dirki v Južni Afriki. Med kaznovanimi je tudi zmagovalec te dirke Marcos Chagas. Vsi člani peterice ne bodo smeli nastopiti eno leto. Portugalska namreč zaradi politike apartheida že vrsto let ne sodeluje z Južno Afriko.

Se ena zmaga Poulidorja

V Perigueuxu v Franciji so se na 25 km dolgi progi pomerili nekdanji as kolezarskega športa. Na startu so se poleg drugih znanih kolezarjev zbrali tudi Raymond Poulidor, Lucien Aimar, Luis Ocaña. Dirko je v sprintu dobil Poulidor pred Aimarjem in Sandrigom in tako dokazal, da je še vedno pravi močeh. Direktor dirke je bil Jacques Anquetil. Ob progi se je zbralo veliko število gledalcev, ki so se enkrat želeli videti nekdanje ase na delu.

Zaupaj sam vase

Sovjetski dvigalec Jurij Zajcev se je naposled le rešil slabega občutka

Predzadnji dan svetovnega prvenstva in evropskega šampionata dvigalcev uteži leta 1975 v Moskvi je računal novinarje še pred štartom v kategoriji do 110 kg veliko presenečenje.

Sovjetski trenerji so precej pred prvenstvom rešili vprašanje, koga bodo postavili v tej teži tekmovalcev. Moralna pravica je bila na strani prepričljivega nastopajočega Mažekova, po drugi strani pa tudi ni bila nobena skrivnost, da je v izredni formi Zajcev. Takrat 24-letni dnjeopetovski silak se je moral na koncu odpovedati nastopu med najboljšimi, dobil pa je novo priložnost, da je svoje znanje pokazal v solo tekmah pred vsega tremi mednarodnimi sodniki in predstavnikom IWF. Premagal ni zgolj samega sebe, ampak tudi vrsto svetovnih rekordov. Po potegu 172,5 kg in odličnem sunku 235 kg, je s 407,5 kg znatno izboljšal svetovni rekord v dvoboju, kar je pomenilo izjavi vsem, ki so prišli po kolajne.

Ceprav se je zdela povsem neverjetna, je ta rekord Jurij Zajcev izgubil še isti dan! Mladci bolgarski tekmovalci Valentin Hristov se s 180 in 237,5 kg, v dvoboju 417,5 kg, dokončno rešil problem, kdo je trenutno najboljši na svetu.

Zvečer je potem na tiskovni konferenci sicer zelo skromni Zajcev (Mažekov je bil kot uradni predstavnik Sovjetske zveze zelo slab), žalostno dejal: »Še pred nekaj urami sem bil navdušen, poln zaupanja v samega sebe. Sedaj pa sem dobil na sprtniku, ki ga menda ni koli ne bom uspel premagati. Res, zelo ga cenim.«

Tako spoštovanje pri športniku je nevarno, zato se je njegov trener, slavni Oleg Neečepurenko, osredotočil na to, da bo odpravil ta občutek manjvrednosti pri svojem golčuncu.

Prav so mu dale še naslednje olimpijske igre. Hristov je bil diskvalificiran, Jurij Zajcev pa je osvojil v Montrealu zlato. Do velike revanše je prišlo leta 1977 v Stuttgartu. Takrat se je športna sreča znova nasmejela bolgarskemu tekmovalcu, ki pa je navzlic temu izgubil sile ves negremagljivega dvigalca, kajti v potegu je bil Zajcev boljši in je tako ugotovil, da lahko enakovredno konkurira svojem nevarnemu nasprotniku.

Na letošnje svetovno in evropsko prvenstvo Bolgar

sploh ni več prispel, ker se je poročil in poskušal svoje sposobnosti na povsem drugem področju — v pianju. Zato pa je dnjeopetovski študent telesne kulture doživel najuspešnejše poslopih na več prispel, ker se je poročil in poskušal svoje sposobnosti na povsem drugem področju — v pianju.

OLIMPIJSKI IN SVETOVNI PRVAK — Jurij Zajcev.

gledje v svoji športni karieri. V Haviru je na evropskem prvenstvu drugouvrščena tekmovalca pustila za seboj kar za 22,5 kg, v Gettysburgu (ZDA) na SP pa za 17,5 kg. Njegova premoč bi bila še večja, če si svetovlasiči Jurij ne bi postavil za cilj dvigniti 238 kg, da bi se tako tudi na osnovi doseženega rezultata znebil zadnjih ostankov občutka manjvrednosti do Hristova. To mu sicer ni uspelo, vsekakor pa ni dvoma, da bo prej ali slej uresničil tudi to željo, saj ima tak rezultat v rokahu.

Gimnastika tudi v San Marinu

Pravijo, da si je gimnastika utirila pot že v skoraj vse tleke sveta. Da je temu res tako, so dokazali tudi prebivalci San Marina, ki so na svetovno prvenstvo poslali kar dve svoji predstavnici. To sta bili Elisabetta Broccoli in Lucia Busignani. Ta je bila s 14 leti tudi najmlajša udeleženka SP. Vsega se v San Marinu aktivno udeležuje v gimnastiki pet (5) letovdki.

Švedski ledeni Sizif?

Letošnji uvod v hokejsko sezono je spet pokazal, da je kriza švedskega hokeja in reprezentance še zelo boleča

Švedska je dežela z največ umetnimi drsališči. Zato je razumljivo, da je hokej na ledu v tej severni deželi precej priljubljen. Letošnji uvodni srečanja v vedno neugodni Finci sta pokazala, da je kriza švedskega hokeja očitoma švedske državne reprezentance boleča zadeva. Iz leta v leto odhajajo najbolj nadarjeni mladeniči v ZDA in Kanado karš denarce iz svojega hokejskega znanja.

»Preseda mi še to Sizifovo delo« — s temi besedami je zapustil mesto zveznega kapetana Kjell Svensson, nekdo odlični vratar reprezentance starih kron. No Svenssonov naslednik bi lahko ponovil te besede. Vendar jih Hans Lindberg, popularni Virus ni.

Njune točave so bile predvsem v tem, da sta pripravljena in računala na druga, le izbrano reprezentanco, kot pa je na svetovnih prvenstvih pridrsala na led. Zakaj?

Najbrž se tu ne da nič pomagati. Letos jeseni je dež oca odletela nova partija švedskih hokejistov. Doselej je veljal za švedski klub Winnipeg Jets (WHA), letos pa se mu je pridružil vse boljši Vancouver Canucks (NHL). Modro-zeleno bele dreske kluba so običajni Thomas Gradlin, Lars Zetterström in Lars Lindgren. Pridružil se jim je tudi Roland Eriksson, ki je že prej igral v Minnesota North Stars (NHL).

No, ni se končalo samo pri odhodu igralcev v WHA in NHL, temveč so nekatere tudi sklenili, da ne bodo več nastopali za reprezentanco. Stig Estling je že eden teh. Pa tudi Stig Salming (starejši brat bolj slavnega Börja) pravi, da najbrž po teški operaciji ne bo več branil državnih barv.

Vrnitev domov je odločil za eno leto že star »profil« Isjak Inge Hammarström iz Toronto Maple Leafs. Prav

tako se nič več ne igra za državno reprezentanco Matsa Ahlbergu, Rolandu Erikssonu in Kentu Erikssonu.

Tudi domače razmere niso najbolj urejene, mislimo na to, da doma na švedskem zasedi ni najboljši, saj po 15-letni igralski karieri zapuša švedsko moštvo Hardy Nilsson. Odšel je v ZRN. Tudi trener švedskega prvaka Anders Renblom se je nekaj kujal. Sele po dolgotrajnem premišljevanju je ostal v stari sredini. Odločil na pri njegovi potezi je bila vrnitev reprezentančnega vratarja Hardyja Aströma iz New York Rangers.

Toda švedski hokej pozna — poleg odhajanja igralcev v NHL in WHA — še ena nevarna pojav: vse več finskih hokejistov igra v švedskih klubih. Lani sta za državno moštvo švedsko Švedsko nastopala Finca Pekka Rampa in Hannu Palmu. Letos sta v stockholmski AIK prišla Juuko Oistila in Jarmo Liljus. Morda, klub, ki je vedno pomlajeval in obnavljal moštvo z igralci iz lastnih vrst sta tudi okrepila Finca Hannu Niemti in Lasse Littma. Pridružil se jima je tudi Amerikanec John Stube. Kot zanimivost povejmo, da je pred leti zaradi skrutosti ameriškega pro hokeja

pobegnili na švedsko igral eden najbolj nadarjenih mladih kanadskih hokejistov, ne-sojeni naslednik Bobbyja Orra, danes 23-letni Robin Sadler...

34-letni zvezni kapetan Tommi Sandlin bo moral precej zasulati rokave, če bo hotel izboljšati lansko bilanco reprezentance. Bila je ena najslabših v zadnjem desetletju. 26 tekem so odigrali igralci Hansa Lindberga, samo sedemkrat so zmagali, 16-krat so izgubili in samo dvakrat igrali neodločeno.

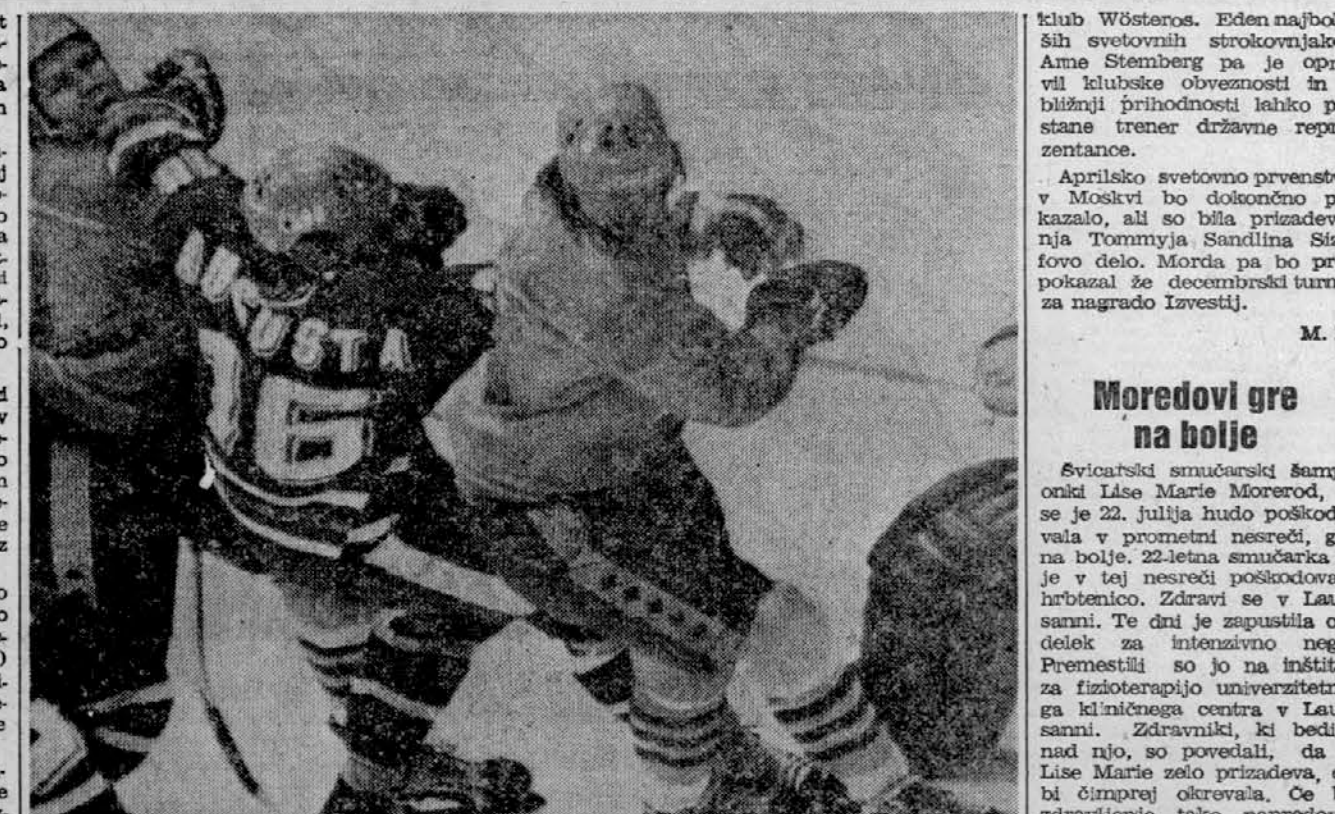
Vendar švedski hokejski specialisti niso vrpi puške v koruzo. Ne pozabljajo uspehov svojih mladincev, ki so bili drugi na svetovnem prvenstvu v Kanadi... generacija petnajstletnikov pa je celo natepla vrtnice iz ZSSR (9:3) in ČSSR (7:1).

Toda vprašanje je, če bo novi trener Sandlin lahko ponovil dunajski (drugo mesto na svetovnem prvenstvu) uspeh Lindberga v bližnji prihodnosti. Vsako leto zamenjati polovico reprezentance niso mačje solze.

Morda pa je sreča za švedski hokej, da domovine ne zapušča trenerji. Bivši zvezni kapetan Lindberg je prevzel mesto trenerja pri novincih v ligi, njegov pomočnik Kjell Svensson pa trenira

klub Wästerås. Eden najboljših svetovnih strokovnjakov Ame Stenberg je pri opravi klubske obveznosti in v bližnji prihodnosti lahko postane trener državne reprezentance.

Aprilsko svetovno prvenstvo v Moskvi bo dokončno pokazalo, ali so bila prizadevanja Tommyja Sandlina Siffovo delo. Morda pa bo prej pokazal že decembrski turnir za nagrado Izvestij.

ŠVEDSKE VRSTE SE REDČILO — Tudi letos je precej švedskih hokejistov odšlo v NHL in WHA. Vratar Göran Högosta je že prej igral v New York Islanders, Lars Lindgren (slika na levi) pa je okrepil moštvo Vancouver Canucks (NHL).

Moredovi gre na bolje

Švicarski smučarski šampioni Lise Marie Morendor, ki se je 22. julija hudo poškodovala v prometni nesreči, gre na bolje. 22-letna smučarka si je v tej nesreči poškodovala hrbtnico. Zdravi se v Lausani. Te dni je zapustila oddelke za intenzivno nego. Premestili so jo na inštitut za fizioterapijo univerzitetnega kliničnega centra v Lausani. Zdravniki, ki bedijo nad njo, so povedali, da si Lise Marie zelo prizadeva, da bi čimprej okrevala. Če bo zdravljenje tako napredovalo, bo Morendorova doma v Diableretu že za novo leto. Težko pa je verjeti, da bo še kdaj tekmovala.

0930

